

„...a Mindentudás Egyetemén a vallási tematikájú előadásokkal egy üzenetet fogalmaztunk meg arról, hogy ezt a tudományos tudás részének is tekintjük.”

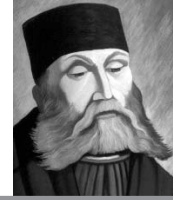
► Interjú Fábri Györggyel – 5. oldal

„A hiteles baloldaliság ugyanis – amint ezt a nyugat-európai protestáns egyházak számtalan állásfoglalása is bizonyítja – korántsem összeegyeztethetetlen a kereszténységgel, sőt.”

► Hátrább az agarakkal – 8. oldal

„A mi dolgunk az, hogy ha Isten lámpásnak szánt, ne csak szélcsendes helyen próbáljunk világítani.”

► „Jöjjön el...” – 9. oldal

„A Brassó és a Barcaság reformációját szervező könyve 1543-ban jelent meg – e munkáját maga Luther is nagyra értékelte; az ő előszavával adták ki Wittenbergben.”

► Honterus, az erdélyi reformátor – 10. oldal

„Szóljon az oltárkép a hívekhez!”

Szeverényi Mihály kiválasztása az ország, és egyben Kelet-Európa legnagyobb evangélikus temploma oltárképének elkészítésére nem maradt visszhang nélkül Békéscsabán. Információink szerint a lelkési karon belül is volt ellenzője a döntésnek, és a hívek közül többen hangot is adtak ellenvéleményüknek. Még a megyei napilap SMS-rovatában is napokig téma volt, hogy biztosan a megfelelő személyt választották-e a feladatra. A névtelen támadások azonban nem tántorítják el az alkotót.

► Bővebben a 3. oldalon

Srí Lanka a szökőár után

► Exkluzív beszámoló a MÖSZ munkájáról a 6–7. oldalon

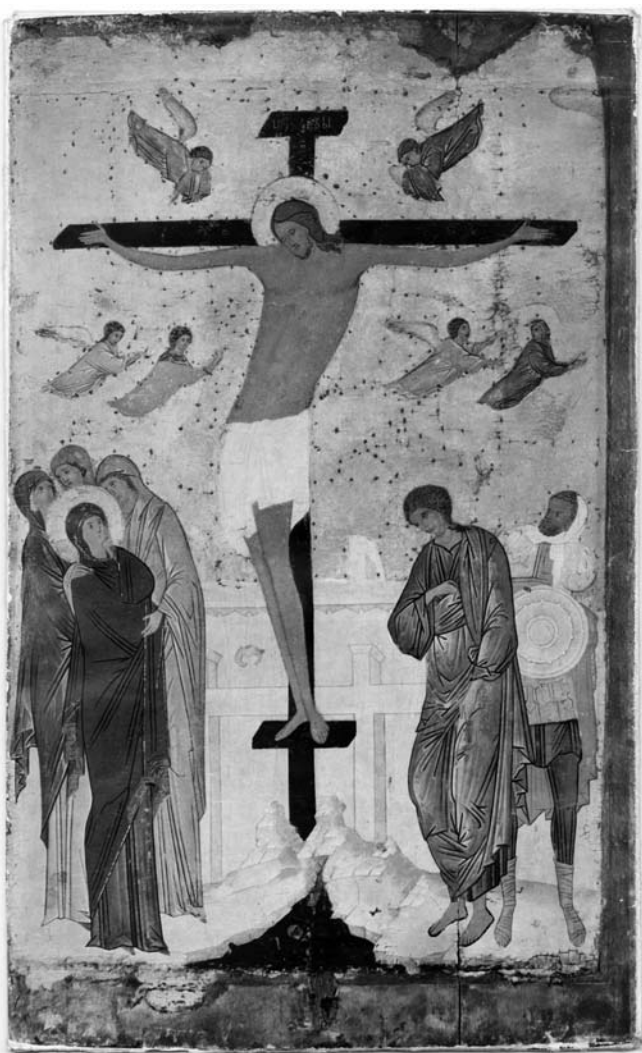
Beszélő képek és prédikáló zene böjtben

► **Az angyal a húsvéti sírnál így szólt az asszonyokhoz: „...tudom, hogy a megfeszített Jézust keressétek.” (Mt 28,5) Az egyház népe mindig a Megfeszítettet keresi. Amikor az igehirdetést hallgatjuk, amikor az oltár köré térde-lünk, amikor odahaza Bibliánk fölé hajolunk, vagy amikor imára kulcsoljuk a kezünket, mindig Krisztust, a Megfeszítettet keressük. Ez fokozott mértékben így van böjt idején.**

Böjt az egyházi esztendő egyik legszebb időszaka. Az igehirdetések böjt utolsó heteiben Krisztus szenvedéséről és haláláról szólnak, a gyülekezet böjti énekeket énekel. Az egyház igehirdetése mellett azonban mindig is ott volt és ott is lesz az egyházi művészet szolgálata. Mert az egyház kezdettől fogva szolgálatába állította a művészetet, hogy az a maga eszközeivel hirdesse ugyanazt az ígét, amely alapján az igehirdető szóltak a gyülekezetben.

Természetesen az egyházi művészet szoros kapcsolatban van a keresztény ünnepekkel, az egyházi esztendővel. Két középpont körül kristályosodnak ki a legcsodálatosabb alkotások: karácsony és nagypéntek körül. Azt azonban meg kell említenünk e helyütt, hogy képek és szimbólumok egész serege beszél a feltámadásról, és valójában az egész keresztény művészet mozgatórugója a feltámadás. A keresztény sír a feltámadás szimbólumaival van tele, és soha sem a gyász vagy a szomorúság jelképeivel.

Most, böjtben természetesen a böjti művészettel foglalkozunk. Ilyenkor nemcsak az igehirdetés, de a művészet is az értünk szenvedő és halálba menő Krisztust prédikálja. Mi, evangélikus keresztények Krisztus szenvedésében nem egy ember „tragédiá-

ját” látjuk. Tudjuk, hogy ami a Golgotán történt, az értünk történt. Az ő vére értünk adatott, és kiontatott a bűnök bocsánatára.

A középkori szobrászat Krisztus-ábrázolása igen érdekes ebből a szempontból. A román kori művész Krisztusban az uralkodó, hatalmas királyt látja. Még a keresztben is király ő: áll és nem csüng. Szembenéz. Töviskoszorúja korona. A 13. századtól a gótikus művészet a szenvedő Krisztust ábrázolja: lehajtott fej, töviskorona, összekulcsolt lábak. – Érdekes, hogy már Luther előtt megtalálja a művészet azt a Krisztust, akit Luther is prédikált: az értünk meghaló Megváltót (Dürer).

Nemcsak a képzőművészet, hanem a zene is hirdeti a böjti időszak üzenetét. Itt most főleg a passiókra gondolunk. Ma leginkább Bach passióit ismerjük, de jóval Bach kora előtt is – a 4. századtól kezdve – születtek passiók, passiójátékok. A korál-passió a gyönyörű gregorián dallamokba öltöztetve mondja el Krisztus szavait. Krisztus szenvedését már az első századokban elolvasták, elreccelták, de csakhamar kialakult az a törekvés, hogy szereposztással adják elő őket. A középkorban karácsonyi és húsvéti játékokat is rendeztek a templomban; később ezek a liturgikus játékok elvilágiasodtak, és kikerültek a templomból. Az énekes, zenés passió viszont – megtartva az ige szövegét és a templom áhitatát – gyökeret vert a liturgiában.

A passió tehát Jézus Krisztus szenvedéstörténetének zenei megjelenítése. Bach mint „ötödik evangélista” János és Máté passiójában úgyszólván nagypénteki prédikációt mond a gyülekezetnek. Ő maga is a gyülekezettel együtt, megalázzalva, bűnbánattalelve kíséri végig Jézust a golgotai keresztig. Ezt bizonyítják az áriák és a korálok szövegei. Jó, ha nem mint koncertpublikum, hanem mint gyülekezet hallgatjuk meg nagyhéten Bach passióit.

► GÁNC S ALADÁR

Böjti üzenet

► FRENKL RÓBERT

A szinoptikus evangélisták szerint Jézus, mielőtt megkezdte hároméves működését, negyven napig böjtölt a pusztában. Ezt követően megkísértette a sátán, pénzt, hatalmat, csodatevő erőt kínálva számára, ha Krisztus őt fogadja el urául. Gondolnánk, hogy a böjt kiszolgáltatottá tette a böjtölőt: a kenyér – a földi javakat jelképező mivoltán túl – közvetlenül is nagy vonzást gyakorolt az éhezőre, de tévedünk. A böjt megacélozta a lelket, alkalmassá tette a kísértések elutasítására, a terhek vállalására. Pál apostol így vall a böjti mentalitásról: „...megsanyargatom testemet és szolgálva teszem; hogy míg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek.” (1Kor 9,27; Károli-fordítás)

Századunkban nagyon élő a böjt mindkét üzenete. A konkrét, amely a táplálkozástól való tartózkodást jelenti. Napjaink jellemző betegségeiben, az úgynevezett civilizációs ártalmakban kivétel nélkül oki szerepet játszanak a táplálkozási rendellenességek, többek között a túlzott táplálékbevitel, illetve az elhízás. És aktuális az absztrakt böjti üzenet is, amelyik önmagunk, óemberünk legyőzéséről szól: a divatos önmegvalósítással, az áldotmányosan megerősített önzéssel szemben Krisztus követésére, a másokért való életre buzdít.

A böjt megtisztít, alkalmassá tesz a szolgálatra, nem öncélú, nem befelé fordulást jelent. Nem mond ellent ennek, hogy szükségünk van – böjtben ez hangsúlyos – a belső szoba csendjére, az Istennel való találkozásra, a felkészülésre. De ez nem választható el a tevékenységtől; a feltöltődés és a szolgálat összefonódó, egymás hatékonyságát növelő egységben érvényesül.

Lehet, hogy mindig így volt ez a tanítványság útján, de a 21. században különösen erőteljesnek érezzük a böjti üzenetet, a böjti küldetést. Talán az ókori Római Birodalomban volt olyan magabiztos a közhangulat, elbizakodott a polgár, vélté úgy tudományában és jólétében, hogy nem szorul Istenre, mint napjainkban. Nem népszerű dolog az evangélium üzenetét hirdetni a mai társadalomban. De tegyük fel a keserves kérdést, vonatkoztassuk magunkra a böjti üzenetet: vajon népszerű-e ez az egyházban? Mennyiben különbözik egymástól a lelkek tüleken rejülő értékrendet, az ebből adódó magatartást tekintve társadalom és egyház?

Nem azért – vagy azért is – erőteljesebb-e az ige egyházában a szószékekről hangozó igehirdetés, mert nem hitelesíti a böjtben edződött lélek? Mert a struktúra, az egyházszerkezet regenerálása, újjáépítése, társadalmi súlyának kivívása fontosabbá vált, mint a funkció, mint a prófétai szó, mint a vigasztaló isteni kegyelemnek az alkalmas és alkalmatlan időben való hirdetése?

Magas politikai helyről érte bírálat a politizáló egyházat, mintegy varázslásra aktivizálódtak a táborok, a bírálaton felbátorodó egyházellenes erők és a Péterként kardot rántó egyházvédelmezők. A böjt Krisztusa szomorúan nézi a tülekedést. Nekünk

sem mond mást ma, mint egykor Péternek. És a helyzet annál is rosszabb. Mert tudjuk, nemcsak reménytelen a kard, de csőd a kultúrharc is minden oldal számára. Viszont azt is tudjuk, hogy a kedvenc tanítvány még azon az éjszakán háromszor elárulta Mesterét. Igen, a böjt Krisztusa nem harcba hív, hanem a hitet kéri számon. Nem politikai csatába küld az egyház védelmében, hanem óvni akar a politika csapdájától, mely éppúgy hatalmat és pénzt ígér a vele szövetséző, neki párhíveket toborzó egyháznak, mint az Úrnak egykor a kísértő.

A dolgok bonyolultságát mutatja, hogy ugyanakkor a böjtnek erős a politikai üzenete is. Az Újszövetség evangéliuma nem tette semmissé, inkább felerősítette a prófétai szó iránti igényt. Ez soha nem jelentheti bármely politikai erő kiszolgálását, a behódolást. A böjt politikai üzenete a társadalom devianciáinak, az Istentől való elfordulás következményeinek a feltáráására irányul. Népszerű dolog ez ma is, szemben a társadalom értékrendjének átvételével, a simulékonyssággal.

2005 böjtjén ez a kérdés hangzik a ma egyháza felé, a magukat keresztényeknek vallók felé, mifelénk: ugyanúgy túrnék-e – a kevés hitvallótól eltekintve –, mint az előttünk járók, ha a 21. század megismételné az előző évszázad borzalmait? Túrnék-e a koncentrációs táborokat, túrnék-e a gulágot, vagy né tán ismét megáldanánk a fegyvereket, amelyekkel felszerelve a Don-kanyarba küldték elpusztulni százezreket?

Félt, ismét megbuknánk a böjti vizsgán. Ma nem ilyen nehéz a lecke. Mégsem szólunk. Nem szólunk, amikor egy újszövetségi politikai csoportosulás a keresztrel visszaélve akar híveket szerezni magának, de akkor sem emeljük fel szavunkat, amikor egy, a kereszténységet ugyancsak programjában hirdető párt képviselői kivonulnak a teremből, ahol néma féllással emlékeznek meg a hatvan évvel ezelőtti népi áldozatairól, származásuk miatt elpusztult honfitársaikról.

Elismerem: nehéz szólni, fenyeget az aktuálpolitizálás, a pártpolitizálás veszélye. Mérlegelni kell, hogy az adott kontextusban hogyan hatna, hogyan lenne értelmezhető a szavunk. Csak hát Jézus nem mérlegelt. Elutasította a gonoszt. Nevén nevezte a bűnt, azt kívánta, hogy tiszta legyen a szavunk, az igen is meg a nem is.

Az nem lehet – erről a böjti üzenet -, hogy csak pozícióink, az egyház jelentős mértékben visszaállt befolyása és anyagi javai érdekében emeljünk szót. Úgymond az igazsáért, nem a pénzért. De hát a kísértőnek is igazsága volt, amikor az Úrnak hatalmat és pénzt kínált.

Kiseb baj, hogy elveszítethetjük a hitelünket; az igazi baj az, hogy ezáltal erőtlenné válik a szolgálatunk. Márpedig nemcsak az egyháznak, de a társadalomnak is szüksége van a böjti üzenetre, a „Térjete meg!” felszólításra. Térjete meg a szenvedélybetegségek, a valóságshow-k büvöletéből, a hamis értékek világából! – ezt kell nekünk hitelesen tolmácsolnunk. Ez a tét. A beteg társadalom gyógyulása, melyet csak az áldott orvos, Krisztus nyújthat. Mi vagyunk a követői. A böjti egyház. Ha van ilyen.

É L Ő V Í Z

Mennyei diplomácia

Szent János Kórház,
2005. február 6.

Az autón a diplomáciai testület rendszára volt. Öten szálltak ki belőle: két férfi és három nő. Színes eleganciával vonultak az intenzív terápiás osztály előszobájába, ahol már többen vártak a látogatási idő kezdetére. Mindenki védőpajzscsot húzott, és kissé viselkedéses, zöld műtösköppennyel fedte az utcai ruháját. Egyformák voltunk. Majdnem egyformák. Riadt tekintetű, feszült arcok. Annak az ötnök a csokoládészínű bőrén azonban nem látszott a sápadtság, csak tenyerükbe rejtett homlokuk jelezte, hogy valaki, akit szeretnek, nagy bajban van.

A zsúfolt kis helyiségben váratlanul dallam csendült. Egy spirituálé ringó ritmusával sirt a melódia, szállt az ének az ég felé. A szép férfianghoz csatlakozott a női kíséret. A fájdalom, a remény, az Istenbe vetett hit, a Jézusban való bizalom hangjai mindenkit megráztak – nyelvtudástól függetlenül. Mindannyian könnyeztünk.

Egy rövid imádsággal véget ért a varázslat. A beálló csendben megszólalt egy édesapa, aki kómában lévő fiáért küzd: „Milyen kár, hogy olyan ritkán tudunk a lelkünkben így elcsendesedni...”

■ SASS GÁBORNÉ

SEMPER REFORMANDA

„Miatán ugyanis az Atya Isten megteremtett és mindenféle jóval megáldott minket, eljött az ördög, és engedelmességbe, bűnbe, halálba és mindenféle bajba sodort, úgyhogy örök kárhozatra ítéltünk Isten haragja és átka alatt; de rá is szolgáltunk, és meg is érdemeltük. Nem volt itt tanács, segítség vagy vigasztalás, míg Istennek ez az egyetlen és örök Fia mérhetetlen jóságával meg nem könyörült szenvedésünkön és nyomorúságunkon, és el nem jött a mennyből, hogy segítsen rajtunk. Elűzte ezeket a zsarnokokat és hóhérokat mind, és helyükbe lépett Ő, Jézus Krisztus, az élet, az igazság, minden jó és üdvösséges Ura, kiragadott minket, szegény elveszett embereket a pokol torkából, megszerzett magának, szabaddá tett, visszavitt az Atya irgalmába és kegyelmébe, és sajátjaként vett védelmébe és oltalmába, hogy kormányozzon minket igazságával, bölcsességével, hatalmával, életével és boldogságával.”

► Luther Márton: Nagy káté (Pröhle Károly fordítása)

KözösPont

A KözösPont Misszió az evangélikus, a katolikus és a református egyház által alapított ökumenikus ifjúsági szolgálat, mely az elmúlt évek során több ifjúsági fesztiválon (Sziget, Volt, Hegyalja) végzett evangélikus zicciójával vált ismertté. Most még több fiatal szeretnének bevonni közösségünkbe és munkánkba.

Olyan elkötelezett evangélikus fiatalokat keresünk, akik magukénak érzik a mai világ fiataljainak problémáit, válaszul el akarják vinni közénk Krisztus örömhírét, és ezért szeretnének részt venni az ökumenikus misszióban.

A jelentkezési határidő február 19. A jelentkezést postai úton vagy e-mailben csatolt dokumentumként lehet eljuttatni az alábbi címre: Koltai Zsuzsa, Buday Gergely, Ökumenikus Ifjúsági Iroda – 1118 Budapest, Himfy utca 9.; tel./fax: 1/365-1398; oki@kereszeny.hu.

BŐJT 1. VASÁRNAPJA (INVOCAVIT) – Zakariás 3,1–7

Ha hozzám kiált, meghallgatom...

„Invocavit me, et ego exaudiam eum...”

A cím a vasárnap ősi bevonulási zsolnárából, a 91. zsolnárból vett idézet. Hadd kérjem az olvasót, hogy vegye kézbe a Szentírást, és a böjti időre készülve imádkozza végig ezt a csodálatos zsolnárt!

Invocavit vasárnapján a negyvennapos böjti időszak nyitóakordja csendül fel a liturgiában és az igehirdetésben. Ha figyelünk a kiválasztott énekek szövegére és dallamára, az imádságokra és a felolvasott szent ígére, akkor a böjt titka bizonyosan meg fogja érinteni a lelkünket. Érdemes figyelmet szentelnünk a böjti vasárnapok nevének és témájának is. Ezek nemes keretet adnak az előttünk álló istentiszteleteknek.

Ezen a vasárnapon az ördög munkáját lerontó, a kísértővel szemben győzelmes Krisztus áll előttünk (1Jn 3,8). Ne becsüljük le a kísértőt – más néven gonosz, sátn – személyét és világunkban megnyilvánuló valós hatalmát! Figyeljük éberen magánéletünket, egyházi és közéletünket, ahol naponta szembenéz velünk a kísértő, és emberfeletti erejével igyekszik törbe csalni és Isten ellen hangolni bennünket. Volt olyan idő (sőt még jöhet is!), amikor ördögről, gonoszról nem volt szabad prédikálni. A „go-

nosz időkben” általában tilos a gonoszról való beszéd. Így volt ez a nem is olyan távoli múltban, a náciizmus és a kommunizmus éveiben.

Ha elolvastuk a 91. zsolnárt, keressük meg Bibliánkban a mai vasárnap többi igéjét is. Ősi hagyomány, hogy Invocavit vasárnapján Jézus megkísértésének történetét olvassák fel az evangéliumból (Mt 4,1–11). A Zsidókhöz írt levél ezzel összecsengve vallja az Újszövetség főpapjáról, hogy kísértést szenvedett (Zsid 4,14–16). Kísértés érte Jézust legközelebbi tanítványán, Péteren keresztül is (Mt 16,22). A gonosz újra és újra megjelent Jézus közelében. Ő az az „ősi kígyó”, akit Isten ítéletel sújtott már az édenkerti bűneset után is (1Móz 3,14); aki egykor Jóbot is megkísértette; akiről Zakariás mint vádlóról szól; akivel szemben Jakab apostol kitarásra buzdít (1,12–15), és ő az, aki „belemert” Júdába (Lk 22,3; Jn 13,21–27), mielőtt felkelt az utolsó vacsora asztalától, hogy sietve véghezvigye árulását. A Biblia sokszínűen, hol megszemélyesítve, hol mitikus formában beszél e láthatatlan hatalmról, amely kezdetől fogva úgy tör az ember életére, hogy Isten ellen fordítja.

A szövekről hangzó ige prófétai látomása a régmúltból idézi lelki szemünk

elő az a Jósua főpapot, aki a babiloni fogság hetven esztendejének végén tölthette be tisztét, és népével együtt hazatérve azon fáradozott, hogy az ígért földjén új rend szülessen. A látomásban mégis a sátn vádlottjaként jelenik meg, amint piszkos főpapi öltözetben, némán áll Isten angyala előtt. A látomás értelmét és Jósua bűnét sok teológus sokféleképpen próbálta megfejteni. Nekem úgy tűnik, hogy a leglényegesebb Jósua főpapi tiszte. A főpap szolgálatának legfőbb mozzanata volt, hogy Isten színe előtt évente bocsánatért esedezett népe minden bűnéért, a maga vétkei kezdve. A látomásban Jósua főpap még némaságával is kiáltott, és ezért Isten meghallgatta. A főpap – és benne az egész nép – bűnbocsánatot nyert. Új ruhába öltöztették, és megtisztult. A kegyelem bizonyosságát fejezi ki ez a kép. Isten nem marad néma, ha a bűnös ember hittel kiált hozzá.

Az igazi böjtölés során – amely a büszke protestánsoknak is ajánlott – az ember megtisztul, és testében-lelkében megerősödik. A böjtölő felismeri, hogy élete büntől terhes, és ezért lelkének ruhája piszkos, akárcsak Jósua főpapé.

A böjti csendességben a Szentírás is feltárja titkát, és a Lélek vezetésével Jósua

A VASÁRNAP IGÉJE

főpapban az igazi főpap előképét látta meg. Több mint ötszáz évvel később egy másik Jósua – akinek nevét Jézusnak ejtették – egyenesen azért jött a világba, hogy a vádlottak padjára üljön. Vádolták, megverték, beszenyezték ruháját, végül megölték. Amikor minden vád és átok rászállt, ő főpapként járt közben minden emberért. Isten elfogadta áldozatát, és – ennek jeleként – harmadnapon „új ruhába” öltöztette, angyalok által megdicsőítette, végül jobbára emelte. Mindez már nem egy próféta látomásában, hanem a valóságban történt. Aki azóta a názareti Jézus nevében kiált Istenhez, azt ő meghallgatja mint drága áron megváltott gyermekét. Elejti az ellene szóló vádat, hiszen vádlója legyőzött. Ha nem is némult még el, szavának Krisztus erőterében nincs többé ereje.

Böjtölve imádkozunk, hogy e hitünket soha ne veszítsük el, és benne meg ne inogjunk, nehogy hangos sírás fakadjon miattunk a mennyben!

■ GREGERSEN LABOSSA GYÖRGY

Imádkozunk! „Krisztus, ártatlan Bárány, / Ki miértünk meghaltál, / A keresztfa oltárán, / Nagy engedelmes voltál. / Viselvé bűneinket, / Megváltottál minket. Adj békességet, / Ó, Jézus, ó, Jézus!” (EE 188,3)

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Hallgass meg minket, amikor hozzád kiállunk! Te elküldted szeretett Fiadat erre a világra, hogy megszabadítson a sátn hatalmából. Köszönjük, hogy emberként közöttünk élt, és felállalta emberségünk minden terhét és fájdalmát, kísértését és nyomorúságát. Köszönjük, hogy győzött a kísértéseken, és ezzel méltónak bizonyult arra, hogy közbenjárónk legyen előtted. Az ő nevében visszük eléd kéréseinket.

Könyörgünk igédért és az elhangzott igehirdetésért. Add, hogy Szentlelked azon keresztül is építse és tisztogassa egyházadat, gyülekezetet és egyéni életünket! Ne engedd, hogy a drága magvetés kárba vesszen rajtunk! Tedd egyházadat világosságot és igazságot tiszta és igaz hirdetőjévé! Add, hogy a törvény és az evangélium hirdetőjeként rámutasson a bűnökre, de a bűnösöket szerető, embereket kereső jóságos Atyára is! Add bölcsességedet és Szentlelked egyházadat vezetői-

nek és az ige hirdetőinek, hogy ne árthasson ügyednek az, aki minden erejével rombolni igyekszik világotat és benne minket, embereket!

Kérünk, add útmutatásodat, hogy ebben a világban, amelyet szeretetből teremtettél, és amelyet ránk, emberekre bízál, igazán helytállhassunk. Te a sok nyomorúság, háborúskodás, környezetrombolás és katasztrófa ellenére is folyamatosan megújítod kegyelmedet. Éleszed az egymás és a teremtett világ iránti felelősségünket. Tartsd ébren lelkiismeretünket, hogy soha ne feledjük: kezünkbe adtad mindazt, amit teremtettél, felelősek vagyunk előtted!

Urunk, te felőssé tétél minket embertársaink iránt is. Olyan sokszor legyőz bennünket a sátn, amikor egymással szembefordít, és viszályt szít közöttünk. Olyan sokszor mérgeledünk, bosszankodunk, neheztelünk vagy haragszunk a másokra. Segíts újra és újra

meglátunk, hogy mi is ugyanúgy a kegyelmedre szorulunk, mint azok, akik felett ítélkezünk! Add, hogy mindig legyen erőnk munkálkodni embertársaink javára! Add, hogy minden felelős beosztásban lévő vezető, politikus, munkáltató, pedagógus, újságíró és minden szülő felismerje, hogy a rá bízott hatalom egyben felelősség is, mellyel el kell számolnia előtted! Áldásodat kérjük mindennapi életünkre.

Urunk, aki Fiaid által legyőzted a sátn hatalmát, erősíts bennünket is kísértéseinkben. Ne engedj elcsüggedni kudaraink, botlásaink ellenére sem! Állj mindig mellettünk Szentlelkeddel, és erősíts magányunkban, testi-lelki betegségeinkben! Te, aki magad is szenvedtél Fiaid által, erősíts a mindennapi harcainkban! Szabadíts meg bennünket újra és újra a ránk rakódott bűnöktől, hogy megtisztulva új életben járhatunk, és szolgálhatunk neked, a te dicsőségedre az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

LUTHER ÉS AZ ISTENTISZTELET 15.

A gyónás

► A lutheri reformáció nyomán átalakult az addigi gyónási gyakorlat. A reformátor a keresztény ember szabadságára, a bűneit felismerő és azok alatt szenvedő ember vágyódására, a felszabadult lélek természetes igéjére bízta a nagy lehetőségét.

Ma sok szempontból téma a gyónás, többféle az értelmezés, eltérő a használat. Amikor más egyházakhoz hasonlítanak minket – nem egy embertől halottam –, így mondják: nálunk nincs gyónás. Ez nem igaz. Az evangélikus egyházban és kegyességben van istentiszteleti és magánygyónás egyaránt. Akkor is, ha ez utóbbival kevesebben élnek. Amikor istentiszteleti gyónásról szólnak, akkor azt mondják, az evangélikus egyházban ez szorosan összetartozik az úrvacsorával. Nem így van. Nemcsak azért, mert szerte a világon a lutheránus egyházak többségében nem kapcsolódik össze a kettő, hanem azért sem, mert az úrvacsorára való felkészülésnek magában a lehetősége, abban elsősorban a hit dominál, és csak másodsorban a bűnbánat. Éppen ezért különösen fontos és érdekes, hogy mit mond erről Luther.

A reformátor jó néhány alkalommal foglalkozott – igehirdetéseiben, írásaiban, hitvallásaiban – a gyónás ügyével. Nemcsak az írásban fennmaradt anyagok, de korabeli illusztrációk is jelzik, hogy a bűnbánat és a bűnbocsánat Luther

számára központi jelentőségű volt, szinte harmadik szentségként gondolkodott rólok. Mégis a legegyszerűbb, ha a Rövid biztatás gyónásra című írására koncentrálnunk, mely magyarul a Luther Márton négy hitvallása című kötetben található meg. Két fontos gondolatot emelünk ki:

„Mindig azt tanítottuk a gyónásról, hogy az szabad legyen. Megszabadultunk, és megadatott nekünk: nem kell kényszerítésre vagy félelemből gyónunk; mentesülünk attól a gyötrelmetől, hogy pontosan felsoroljunk minden bűnt; és ezenkívül az az előnyünk is megvan, hogy tudjuk, hogyan kell azt üdvösségesen használnunk lelkiismeretünk vigasztalására és erősítésére.”

„Ha tehát gyónásra biztatok, csak arra biztatok mindenkit, hogy legyen keresztény. Ha ráveszlek erre, akkor már a gyónáshoz is elvezettek. Mert aki arra vágyódik, hogy jó keresztény, bűneitől szabad és vidám lelkiismeretű legyen, az már igazán éheznek és szomjaznak, és kap a kenyér után.”

Mit tanít tehát Luther a gyónásról? Egyrészt azt, hogy senki számára nem le-

het kötelezővé tenni sem magán, sem közösségi formában, de a bűnök felsorolása sincs előírva, hiszen az ember még számba venni is képtelen mindazt, amit Isten, ember és önmaga ellen vétett. (Ez nem zárja ki azt, hogy bizonyos helyzetekben viszont a bűnvallás lényegéhez tartozik, hogy az ember nevével nevezze a vétket.) Másrészt azt tanítja, hogy a keresztény élet nélkülözhetetlen vágya és mozdulata a bűnvallás, azaz hogy Isten kegyelmére bízva magunkat megvalljuk bűneinket, és elfogadjuk a bűnbocsánatot.

A reformátor többféle gyónásról beszél. Az egyik az Isten színe előtt zajló, a másik a felebarátunk előtt történő gyónás. Ezeket azonban általános bűnvallásnak nevezhetjük. Ilyen tartalmat hordoz az Úrtól tanult imádság is. A felebarát előtt végzett gyónás azt jelenti, hogy egymásnak meggyónjuk vétkeinket, és megbocsátunk, mielőtt Isten elé lépünk, és bűnbocsánatért könyörgünk. Ha a nyilvánosan zajló bűnbánat mellett úgy érezzük, van valami, ami „különösen terhel és kísért minket”, ha van valami, ami úgy ájtár, hogy nem találunk megnyugvást, ha a hitünket gyengének érezzük, akkor jött el a „titkos gyónás” ideje. Luther szerint ez nincs parancsba foglalva, mint a nyilvános bűnbánat, de bárki élhet vele, ha rászorul. (Lehet az Isten hivatalos, odaszánt életű szolgálója, de bármelyik keresztény testvér is, aki Isten

LITURGIKUS SAROK

igéjét személyesen hirdelve segít nekünk.) Ennek a háttérben az a krisztusi mandátum áll, amelyben tanítványaira bízta a feloldozás szolgálatát (Mt 18,15-től).

Luther kiemeli, hogy jól el kell különítenünk a gyónás ember által és Isten által végzett részeit. A mi részünk: elpanaszolni bűneinket, és vágyni a vigasztalásra, felüdülésre. A másik részben Isten cselekszik úgy, hogy egy ember szájába adott igével feloldoz bűneinkből.

Egyházunknak, evangélikus gyülekezetünknek újra fel kellene és lehetne fedezniünk azt a kincset, amelyet Isten a közös és a személyes gyónásban nekünk ajándékoz. Az elkövetkező időszak belső megújuláskeresésben – hiszen – ez is napirenden lehet.

Hadd álljon itt végezetül Luther iratának rövidített záróbekezdése: „Ahogyan a szarvas kívánczik a folyóvizekre, úgy kívánczik az én lelkem Hozzád, ó Isten. Lásd, így kellene helyesen tanítani a gyónásról. Így lehetne megkedveltetni és megszerettetni, hogy az emberek jönnek és futnának utánunk, többen, mint szeretném. Hadd kínlódjának mások, akik nem becsülik ezt a kincset, és elzárkóznak tőle. Mi azonban emeljük fel kezünket, dicsérik és áldjuk Isten azért, hogy ezt az ismeretet és ezt a kegyelmet kaptuk. Ámen.”

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Keresztúri „keresztek”

▶ **A Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség február 13-án emlékezik meg – délelőtti istentiszteletén, illetőleg a 16 órakor kezdődő gyülekezeti alkalmon – a gyülekezet nyolcvan, szovjetunióbeli koncentrációs táborkba elhurcolt tagjáról és tizenkét mártírjáról. A magyar, szlovák és osztrák-német gyökerű gyülekezetben Isten igéjét Peter Kerschbaumer stainachi lelkészi munkatárs hirdeti, ugyanis 1752-ben Stainachból és környékéről indultak az első osztrák telepesek Rákoskeresztúrra. A most vasárnapi együttléti tehát egy 253 esztendője megszakadt kapcsolat újrafelvételeként jelenti a két közösség között.**

A stájerországi Tauplitzból, Stainachból és környékéről 1752-ben indultak el az első, evangélikus hitük miatt üldözött hívek Rákoskeresztúrra. A magyarországinál sokkal kegyetlenebb osztrák ellenreformáció az augusztusban útra kelőktől – annak ellenére, hogy volt menlevelük – elvette gyermekeiket, és a grazi árvaházban „jó katolikusnak” nevelte fel őket.

A stájer telepeseket több hullámban osztrák, illetve német betelepülők követték. A Baden-Württemberg környékéről érkezők letelepedését gazdasági okok is motiválták.

A török időkben megfogyatkozott magyar lakosság, az Észak-Magyarországról betelepített szlovák népesség és a német ajkú betelepülők leszámazottáiból formálódott Budapest egyik legnagyobb evangélikus közössége, a Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség.

Nem sok nyugtuk volt a betelepülteknek. Evangélikus eleinket hitük miatt folyamatosan zaklatta a rákoscsabai plébános. Pert kezdeményezett, melyben maga öfelsége Mária Terézia császári és királynő, valamint fia, József trónörökös hozott ítéletet. Az ítélet elmarasztalta a gyülekezetben szolgáló evangélikus lelkészt – a cinkotai ministert.

Az évszázadok során békében élő, hitét és nemzeti gyökereit híven ápoló evangélikus közösségre a II. világháborút követően újabb próbatétel várt. Hatvan esztendője, 1945. január 6-án indították el az első, német nevű gyülekezeti tagjainkból álló csoportot a szovjetunióbéli koncentrációs táborkba. Még két csoport került ki Rákoskeresztúrról

a munkatáborokba. A gyülekezetben végzett kutatómunka tanúsága szerint a gyülekezet tagjai közül nyolcvan fő járta meg a borzalmakat – tizenkét testvérünk soha nem tért vissza.

Volt olyan mártír testvérünk, akiről a szovjet tiszt megtudta, hogy három gyermeke várja otthon, ezért „elfordította a fejét”. Testvérünk hazamehetett volna, de – örök fájdalom és szegény – akadt olyan helyi kollaboráns, aki volt szíves figyelmeztetni a tisztet, hogy az illető „germán”...

A Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség a *Megláttam népem nyomorúságát...* című, az alkalomra kiadott könyvvel, illetőleg emléktábla-avatással tisztelgés az osztrák ellenreformáció alatt és a II. világháborút követő időszakban a munkatáborokba elhurcolt áldozatok emléke előtt. Az alapításának 200. évfordulójára készülő gyülekezet a közel-múltban kezdett kapcsolatokat keresni korábbi „anyagyülekezeteivel”. Kezdeményező e-mailjükre már másnap válaszolt Peter Kerschbaumer, annak a Stainach nevű településnek a lelkipásztora, ahonnan a rákoskeresztúri elődök egy részét 253 évvel ezelőtt kitelepítették.

■ LÉRÁNT ISTVÁN

Elbeszélők és kommunikálók

■ GYARMATI GÁBOR

Friedrich Schleiermacher mondta, hogy nem azt kell megmagyarázni, ha nem értjük vagy félreértjük egymást, sokkal inkább az a csoda, ha megértjük egymás szavait. S jöhet a jeles tudós a reformkor idején élt, szavai talán aktuálisabbak, mint valaha. Korunkban, amikor nem sokat mondunk, de sokat beszélünk, viszont mégsem beszélgetünk, hanem inkább csak elbeszélünk. Am azt sem úgy, mint hajdanában, amikor a nagypapa a kályha mellett összegyűlt családnak előadta az ezerszer hallott kedves, anekdotává szépiült, a közös múltat mégis hűen átörökítő történeteket. Mi egymás mellett beszélünk el. S mindezt olyan bámulatosan hatékonyan, hogy még véletlenül se érthesse meg a másik, mi van a szavak mögött, takarnak-e a szóburorékok egyáltalán gondolatot.

Pedig a bölcsészettudomány már tudós alaposággal foglalkozik a kommunikációval, itthon is egyre bővülő irodalom, népszerű oktatási formája is van. Elmélete egyre jobban elterjedt, sőt alapjai már a középiskolában megismertetik a tanulókkal. Aligha lehet hát kommunikációs zavarainkat az elméleti ismeretek hiányával magyarázni. Hiszen egyre több helyen és alkalommal nem hangzik már idegenül, hogy a *feladó* az a személy, aki – valamilyen közösen ismert jelrendszerrel alakítva, más szóval *kódolva* – üzenetet akar küldeni. Ez az üzenet azután valamilyen *csatorná*n halad, amely nem más, mint a továbbítás módja. S ha kedvező körülmények között zajlik mindez, akkor nem nyomja el a *zaj*, amely a rendszer működése ellen dolgozik, és határozott hajlandóságot mutat arra, hogy eltüntesse, de legalábbis meghamisítsa az eredeti közlendőt. Ha tehát ez nem így történik, akkor az üzenet megérkezik a *vevőhöz*, a kiválasztott személyhez (személyekhez), aki *dekódolja*, vagyis a saját maga számára értelmezhetővé teszi, lefordítja. E nagyon vázlatos leírásból is világosan látszik, hogy mennyire helytálló Schleiermacher megállapítása. Valóban sérülékeny a rendszer.

Világunk azonban úgy van megalkot-

va, hogy nem kell csüggednünk! Nézzünk csak meg egy másik „rendszert”, amelyik kétezer éve létezik, és hatékonyan üzemel. Amelynek olvasásakor nem kell aggodalmaskodnunk, hogy átvernek, becsapnak, hogy a szavak mögött nem gondolat, hanem csupán üres frázis, szóvirág, hamisság rejtőzik. Ennek *feladója* nem más, mint az Egyetlen, aki maga az abszolút igazság. Igaz, hogy a *kódolás*, a *jelrendszer* koronként és társadalmanként más és más, ám ha a külsőségeket lehántjuk róla, a lényeg mindig ugyanaz marad. Bár a *csatorna*, az üzenet továbbításának módja is sokat változott – a vándorprédikátoroktól az autós istentiszteletig –, ez sem tudta befolyásolni a lényegét. A *zaj* bizony nagy, fenyegető ellenség, sőt időlegesen képes még hátrébe is szorítani az üzenetet, de alapigazság, hogy véglegesen soha nem kerülhet felülre, soha nem lesz képes felülmúlni az igazán fontos, értékes hírt: az evangélium üzenetét. (Példa erre az elmúlt tizenöt évet megelőző időszak, amikor pénzt, időt, energiát nem sajnálva próbálták elhallgattatni az igaz szót, s bár kétségtelenül nyertek csatákat, a harc végső kimenetele soha nem volt kétséges.) A *dekódolás* számtalan problémát vet fel; ennek – egyebek mellett – az az egyik oka, hogy a kereszténység a mai napig nem tudott egységre, egységre jutni. A sor végén azonban mégis ott állunk mi, a magukat Krisztus követőinek valló *vevők*, akiknek alapvető kötelességük és céljuk, hogy értsék, megértsék, elfogadják, megélik s – ami szintén lényeges – tovább is adják az üzenetet, amelyet az Úr küldött.

Van tehát kiút a kommunikációs útvesztőből! Mindenkinek rá kell találnia „a rendszerre”, s el kell köteleznie magát mellette, hogy az végigkísérje egész életét. Hiszen a Biblia – melyet kommunikációs bravúrunk is tekinthetünk – rendszeres olvasása nemcsak az egyik legszébb lutheránus hagyományunk, hanem megállást is kínál. Nem jelent elvesztegetett időt, nem okoz csalódott perceket, de segít kimenekülni a kétes értékű helyzetekből. Hittel átszöve pedig megállodt, értelmes életet és – ami még fontosabb – az üdvösséges jövő reményességét jelenti.

„Szóljon az oltárkép a hívekhez!”

Beszélgés Szeverényi Mihály festőművésszel

▶ **Helybéli festőművész készíti el a békéscsabai evangélikus Nagytemplom oltárképét – döntött decemberben az ellopott oltárkép pótlásának megszervezésével megbízott bizottság. A döntést a gyülekezet presbitériuma és képviselő-testülete hosszas vitát követően jóváhagyta. Az oltárkép elkészítőjétől, a békéscsabai Szeverényi Mihálytól kevéssel a munka megkezdése előtt kérte interjút az *Evangélikus Élet*.**

– Mióta van kapcsolata a képművészettel?
– Tizenhárom éves korom óta rajzolkolok és festek. Első rajztanárom és nevelőmesterem Gazy Endre volt; szinte apaként szerettem. Ő tanított, biztatott, beoltott a művészet szeretetével. Emberileg is nagyon sokat adott. Igazi jézusi szeretet volt benne. A rajzórákat az iskolában mindig szerettem, belemélyedtem minden munkába, rettenetesen élveztem. Talán furcsán hangzik, de kijelenthetem, tizenhárom évesen már tudtam, hogy festő leszek.

– Azonban egy ideig másképpen alakult az élete.

– Tizenketten voltunk testvérek, én hatodikként születtem. Nagyon szigorú vallásos neveltetést kaptunk. Ennek az is a része volt, hogy apánk minden gyermekének valamilyen szakmát választott. Hiába mondtam, hogy rajzolni szeretnék, írással legalább nyomdaipari szakközépbe, amiről úgy gondoltam, hogy már viszonylag közel van a festéshez, fodrásznak kellett tanulnom.

Néhány év után kiderült, hogy allergiás vagyok a fodrászatban használt vegyszerekre, ezért apám már nem elnevezte, hogy mégiscsak tovább tanuljak. Huszonhat éves voltam, amikor elkezdtem a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz-földrajz szakát Szegeden. Nagyon jó képzést kaptunk, Novák András és Dér István voltak a mestereim. Ezzel teljesült a gyerekkori álmom.

– Milyen állomások jelzik művészi pályafutását?

– 1976 óta szerepelek kollektív tárlatokon, önálló kiállításom az ország nagy városában volt látható már. Többször állítottam ki Norvégiában és Németországban. A „német KIE” berlini missziós központjában állandó kiállításom látható monumentális képekkel. Ugyanitt a kápolna oltárképét is én festettem négy évvel ezelőtt.

Nagyon örülök, és büszke vagyok arra, hogy ebben az intézetben tanult Ági lányom. Nyaranta művésztelepeken

szoktam részt venni, nemzetköziesen is. Az olaj áll hozzám a legközelebb, de készítek vegyes technikájú képeket, és dolgozom akrillal is. Két évvel ezelőtt a békéscsabai református templom üvegablakainak tervét készítettem el. Egy hivatalos művészeket tömörítő szervezet, a Békéscsábai Művészeti Társaság nemrégiben tagjai közé választott. A szakma tehát elfogadott mint művészt.

– Hogyan kapta éppen Ön a megbízást?

– Miután tizenkét fővel megalakult az oltárképbizottság, kiírtak egy meghívó pályázatot. Nyolc festőt kerestek meg, közülük öten fogadták el a meghívást: Herpai Zoltán, Kisléghy Nagy Ádám, Somogyi Győző, valamint ketten békéscsabaiak: Várkonyi János és én. Az oltárképbizottság tagja volt Gáncs Péter püspök, a gyülekezet valamennyi lelkésze és három gyülekezeti presbiter, mellettük pedig képviseltette magát a művészeti szakma is.

– A korábbi festményhez hasonlót kellett megterveznie?

Szeverényi Mihály festőművész a napokban kezdi el a békéscsabai Nagytemplom új oltárképének elkészítését

– Két témát adtak meg: keresztrefeszítés vagy mennybemenetel. Számomra nem volt kérdéses, hogy hitünk teológiai értelemben legfontosabb tanítását, a Golgotát festem meg. Megtörtént a megváltás. Ezt nem könnyű kifejezni a festészet eszközeivel.

– Milyennek álmotta meg az új békéscsabai oltárképét?

– A festményemen nem csupán Jézus halála jelenik meg, hanem a mennyei Jeruzsálem is. Annak fényei, ajtó, lépcső – erről írt János apostol az Apokalipszisben. Mindennek természetesen az a mondanivalója, hogy Krisztus halálával nekünk is örök életünk lehet. Az oltárképbizottság is azt emelte ki, hogy ennek a pályamunkának van mondanivalója, több-

A békéscsabai evangélikus Nagytemplomot 1824-ben szentelték fel; már akkor látható volt az *Uhrin András* lelkész rendelkezésére készített barokk oltárkép, melyet a német *Leonhard Landau*, a pesti rajztanoda tanára festett meg. A oltárfestmény Krisztus keresztalátát jelenítette meg; alsó részén jeruzsálemi tájkép, a kereszt alján pedig egy koponya látható. A festményt maig tisztázatlan körülmények között lopták el ismeretlen tettesek 2000. augusztus 4-én.

letjelentése: „...senki sem mehet az Atyához, csakis én általam.” Nagyon fontos, hogy egy oltárfestmény szóljon azokhoz, akik a templomban ülnek, és látható igévé válnak. A korábbi oltárkép a földi Jeruzsálemet érzékeltette, az új a mennyet fogja.

– Mennyire kötődött a régi oltárképhez?

– Nem szerettem. Tizenöt vagy tizenhat éves lehettem, amikor ültem a temp-

lomban, néztem a képet, és szakmailag nem tartottam jónak. Úgy éreztem, nem tükrözi a valóságos golgotai szituációt. Arra gondoltam, hogy milyen szívesen festenek ide egy oltárképet.

– Mikor kezdi el a munkát?

– A békéscsabai önkormányzattól kaptam egy műtermet – ettől a megbízástól függetlenül, egy pályázat eredményeként –, amely elég magas ahhoz, hogy februárban elkezdhessem ott a festést. Természetesen az eredeti alkotás méretéhez kell alkalmazkodnom: 120-szor 287 centiméteres lesz. Fél évem van arra, hogy megfessem. Ez lesz az eddigi legjelentősebb munkám. Minden gondolatom e körül fog.

■ SZEGŐ KATALIN

A börtölői szeretetvendégségen nagy sikerű – vetített képes – előadást tartott dr. Mohácsi Edit *Az allergia mint korunk betegsége* (?) címmel. A Szent János Kórház allergia-szakrendelőjének vezető főorvosa – többek között – beszélt az allergiás szervezetről, a betegségtípusokról és kezelési lehetőségeikről. Kitért arra is, hogy a szezonális betegségek mellett (például virágpor-allergia) miként okozhatnak betegséget – szőrűkkel vagy tollazatukkal – kedvenc háziállataink is.

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem pályázatot hirdet a gyakorlati (VI. éves) képzéssel kapcsolatos mentori szolgálatra, illetve gyakorló gyülekezeti státusra a 2005/2006-os tanévre.

Olyan lelkészek jelentkezését várjuk, akik sokoldalú gyülekezeti munkát végeznek, és készek egy hatodéves hallgató (lelkészjelölt) munkájának irányítására és a lelkészi szolgálatba való bevezetésére. A megbízást kapott lelkészekkel és gyülekezetekkel az egyetem együttműködési megállapodást köt. A mentorok és a gyülekezetek ezáltal közvetlenül is bekapcsolódnak a gyakorlati lelkészképzés munkájába. A gyülekezetektől a szolgálatok biztosítása mellett elsősorban a lelkészjelölt megfelelő elhelyezését kérjük.

Gyakorlata idején a lelkészjelölt a mentor vezetésével végezhet gyülekezeti szolgálatot.

A pályázatnak tartalmaznia kell a gyülekezeti munka rövid (legfeljebb 60 soros) bemutatását és a pályázó lelkész motivációját, valamint annak közlését, hogy milyen módon tudnak a hallgató részére tíz hónapon át szállítani biztosítani. Együttal kérjük a pályázási szándék egyidejű jelzését a területileg illetékes püspöki hivatalban.

A pályázatokat 2005. március 1-jéig kell az EHE Rektori Hivatalába megérkezniük (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.).

Bővebb felvilágosítással a képzés koordinátora tud szolgálni.

Budapest, 2005. január 30.

Dr. Szabó Lajos rektor, dr. Fabiny Tamás, a képzés koordinátora

Cseh egyházi kárpótlás

Évi egymilliárd korona összegű állami támogatást, járadékot szeretnének kapni a csehországi egyházak fél évszázadon keresztül azért, hogy lemondjanak a kommunista rendszer idején tőlük elvett, államosított vagyon visszaadásáról.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa ezt a szerdán nyilvánosságra hozott javaslatot kompromisszumnak tekinti a kormány és az egyházak között másfél évtizede dúló és vitában, s úgy véli, hogy az ügy ilyesfajta rendezése mindkét fél érdekeinek megfelelő. Az egyházak ugyanakkor lemondanának arról is, hogy papjaikat továbbra is az állam fizesse.

A cseh kulturális tárca, amelynek jogkörébe az egyházi kárpótlás tartozik, azonnal „nem eléggé átgondolt” minősítette a javaslatot, de jelezte, hogy kész megvitatni. A kormányzat azt szeretné, ha az egyes felekezetek konkrét listát nyújtanának be követeléseikről, s a kérdést így külön-külön rendezhetné az állam mindenkivel. Ezt a megoldást elsősorban a katolikus egyház ellenzi, amelynek a legnagyobbak a vagyoni követelése. A katolikusok szerint gyakorlatilag lehetetlen egy ilyen részletes lista kidolgozása és az egyes tételek értékének indoklása, meghatározása a mai körülmények között, amikor a vagyont évtizedeken át mások használták. A tárca

azzal érvel, hogy néhány kisebb egyház ezt már megtette.

„Az egyházak lemondanának minden vagyonukról, amely 1948. február 25. után lett államosítva. A mintegy 130 ezer tétel becsült összértéke mintegy 100 milliárd korona” – nyilatkozta Karel Fojtík a *Hospodárské Noviny* című lapban. Megjegyezte, hogy a javaslat elfogadásával elmaradna a részletekről folytatandó, nyilvánvalóan hosszadalmas és indulatos vita.

Megfigyelők emlékeztetnek, hogy a kárpótlás ügyének lezárásával megnyílna az út a cseh–vatikáni szerződés aláírásához is. Csehország ugyanis egyike az utolsó posztkommunista államoknak, amelyek még nem írtak alá ilyen szerződést, és nem rendezték kapcsolataikat a Vatikánnal.

Csehországban azonban a katolikus egyház társadalmi befolyása és alapja viszonylag gyenge, a csehek többsége ateistának vallja magát. A kereszténydemokrata párt támogatottsága is csak nyolc-tíz százalék körül mozog.

A kormány 2004-ben nem egészen egymilliárd koronát adott az egyházaknak a papok fizetésére, az egyházak működésére, az adminisztrációra, valamint az egyházi vagyon karbantartására.

A javaslat értelmében fél évszázad elteltével az egyházaknak önfenntartóvá kellene válniuk.

► MTI

Újabb feszültségek az ökumenében.

A Keresztény Egység Pápai Tanácsának elnöke, Walter Kasper kardinális szerint a modern bibliaértelmezések újabb feszültségek forrásává váltak az ökumenében. A liberális bibliamagyarázók progresszívnek adják ki magukat; valójában nagyon is zavarkeltők. Ezen akadály leküzdésére Walter Kasper a még intenzívebb, még elmélyültebb bibliakutatást javasolta. „A Biblia miatt távolodtunk el egymástól, s ezen csak az változtathat, ha a Biblia körül újra megtaláljuk az egységet s egymást” – mondta a kardinális az egyetemes imahét alkalmából a római Szent Pál-bazilikában tartott ökumenikus istentiszteleten.

► epd.de

Főrabbi a pátriárkánál.

Izrael askenázi főrabijja, Jona Metzger látogatást tett a jeruzsálemi Örmény Patriarchátus központjában. A látogatás célja a szentföldi zsidó-keresztény kapcsolatok elmélyítésének szorgalmazása volt. Ez az alkalom volt a nyitánya a rendszeres találkozásoknak. A találkozó létrejöttében szerepet játszott az is, hogy egy zsidó szeminárium hallgatója tavaly megtámadta az örmény pátriárkát. A főrabbi hivatala egy közleményében megállapítja: „A főrabbi elítélte a vallási személyek elleni támadásokat, s kölcsönös megbecsülésre szólított fel mindazon hitek és vallások képviselői között, amelyek Izraelben és szerte a világon léteznek.”

► eni.ch

Az amerikai református egyház honlapja tudtul adja, hogy a jelentős egyház missziói szolgálata megbízta Richard és Carolyn Ottermest azzal, hogy vegyen részt a Magyarországi Református Egyház cigánymissziójában. „A romák minden más csoportnál erősebb diszkrimináció célpontjai Európában” – mondja az amerikai reformátusok missziójának európai referense, Duncan Hanson. „Bizonyos roma közösségekben 100%-os a munkanélküliség.” A házaspár nemcsak hazánkban, hanem a szomszédos országokban is segíteni szeretné az ilyen irányú missziós munkát.

► rca.org

Az ateizmusnak rosszak az esélyei –

jelentette ki Alister McGrath oxfordi anglikán teológiai professzor és egyháztörténész. Szerinte az ateisták a posztmodern korban túlzottan intoleránsak, így elveszítik a közgondolkodásra való befolyásukat. Már a tudomány is kétségbe vonja az ateizmus tarthatóságát. 2001-ben száz tanulmányt készítettek különböző intézetek a hit és az egészség kapcsolatáról. Közülük hetvenkilenc megerősítette, hogy pozitív összefüggés van a hitbeli elkötelezettség és az egészségi állapot között. Az ateizmus leáldozásához nagyban hozzájárult a szovjet uralom összeomlása is. Amerikai vallásstatistikusok felmérései bizonyítják, hogy az emberiség egyre vallásosabbá válik, kiváltépp a nagy világválságok növekvő befolyása következtében.

► idea.de

Zimbabwei törvényhozók bírálata

egy püspökről. Az afrikai Zimbabwe törvényhozói bírálták Harare anglikán püspökét, Nolbert Kunongát, mondván, hogy az egyházi vezető visszaélt a bizalommal, amikor a főváros egyik legnagyobb negyedének lelkészét felfüggesztette állásából. Paul Gwese gyülekezeti lelkész ugyanis lehetőséget adott Priscilla Misihairabwi-Mushonga képviselőnek arra, hogy a hálaadó istentiszteleti szolgálat során nagy értékű adományt ajánljon fel a gyülekezetnek, illetve a rászorulóknak. A képviselő a zimbabwei elnök, a Demokratikus Változás Mozgalom külügyi szóvivője, emellett elkötelezett keresztény.

► eni.ch

USA kontra Kanada homoszexuális

ügyekben. Az USA szociálisan konzervatív gondolkodású erői nagyarányú győzelmet arattak a legutóbbi választáson, hiszen tizenegy államban elutasították a homoszexuálisok közötti házasságot. Ezzel szemben Kanadában a parlament februárban törvényt akar alkotni az azonos neműek házasságkötésének törvényesítéséről. Már a legutóbbi hírekben érzékelhető az egyre nagyobb mérvű társadalmi vita hullámverése az országban, melynek során a Kanadai Egyesült Egyház püspöke levélben fordult a parlamenti képviselőkhez, arra kérve őket, hogy alaposan gondolják át majdani döntésüket.

► RNS

KÉSZÜLÜNK A NŐK 2005. ÉVI ÖKUMENIKUS VILÁGIMANAPJÁRA 4.

A katolikus egyház Lengyelországban

► Lengyelországban a kereszténység több mint ezeréves múltat tekint vissza. Az első keresztény közösség Cirill és Metód missziói munkája nyomán keletkezett. A szervezett egyházi élet az első uralkodódinasztia idején indult meg. Amint már volt róla szó, Mieszko herceg 966-ban megkeresztelkedett, és egységbe tömörítette az ország középső vidékének szétszórt szláv törzseit. Gnieznót nemcsak a lengyel nép, de a lengyel keresztény egyház bölcsőjének is tartják.

Egy Fekete Madonna-ábrázolás

Lengyelország lakosságának 93%-a római katolikus, s nagyobb részüket gyakorolja is a hitét. Sőt azt is el kell mondanunk, hogy a lengyel nép számára a nemzet és az egyház szoros egységet alkot. Néhány példa erre: a negyvenéves kommunizmus idején egyetlen szocialista rendszerű ország népe sem volt olyan következetes hitének megvallásában és gyakorlásában, mint a lengyelek. A Lenin nevét viselő hajógyár kapuja fölött a lengyel zászló volt kítűzve a címerrel és Mária képével. Az egyház

döntő befolyása nélkül nem valósulhatott volna meg a '89-es békés rendszer-változás sem.

Az egyház és társadalom közvetlen kapcsolatáról a „háromlépcsős” történelmi múlt tanúskodhat: Gniezno, Czeszochowa, Krakkó. (Amikor Wyszyński bíboros a háború utáni időben különösen magas rangú vendégeknek röviden be akarta mutatni ezeréves hazája

történelmét, ezt az utat járta végig velük.) Gniezno Lengyelország és a kereszténység ezeréves hitének, valamint nemzeti egységének a bölcsője is. 2000-ben az ezeréves évforduló alkalmával az első vértanú, Adalbert hamvait is ide tették el újra. Itt van a lengyel kereszténység fundamentuma, ahogy II. János Pál pápa mondta.

A „zarándokút” második állomása Czeszochowa, a Fekete Madonna kegyhelye. Az ő története 1655-re nyúlik vissza. A svéd háború idején, amikor az egész ország megszállás alatt volt, egyedül a Jasna Góra-n emelkedő kolostor és környéke népe állt ellen az erőszaknak. A király, a nép, a hősies prior és a papok egységben könyörögtek és harcoltak; a svédek negyvennapos küzdelem után feladták az ostromot. 1656-ban a lembergi katedrálisban a király és a bíboros „örök időkre” Lengyelország királynőjévé nyilvánította Máriát. Ez az esemény döntően meghatározta a nép kegyességét és a nemzet sorsát. Az ország feldarabolása, a függetlenség elvesztése után a Madonna ikonja a nemzeti egység és a függetlenség reménységének szimbólumává vált. 1918-ban, a függetlenség kivívásának idején az első nemzeti zászlón ezért jelent meg együtt a fehér sas és a Fekete Madonna képe. Ez a második világháborúban, a sok szenvedés között, majd a kommunista rendszer idején is reményt és lelki tartást adott.

A harmadik állomás Krakkó. A Wawelen emelkedő királyi vár és a katedrális, a koronázó templom az egyház és a világi hatalom egymásmellettiségének jelképe. Mindez mégsem jelenti azt, hogy a lengyel katolicizmus államegyház lenne. A félreértést korrigálhatja Stanislaus püspök mártírhalála. Ez jóval azelőtt történt, hogy a királyi vár vagy a katedrális felépült volna. A püspök 1079-ben halt vértanúhalált a templom oltára előtt, amikor a királlyal szembeállva az egyház jogát védte. Ez mind a mai napig jelképezi azt, hogy az egyháznak kötelessége szembeállni a világi hatalommal, amikor az az emberi méltóságot sérti. A később felépült katedrális altemplomában együtt nyugszanak a

A poznanai aranykőpólya, I. Mieszko herceg és „Vitéz” Boleszláv nyughelye

királyok, a lelki vezetők, de a politikai elit tagjai is.

Az évszázados tradíció „három stációja” után az egyház a '89-es rendszer-változás után új kihívásokkal került szembe. Megvalósult a hön áhított szabadság, de a társadalom megosztottá vált. A pluralizmusnak nemkívánatos következményei is voltak. A nyugati civilizációval együtt járó szabad erkölcsiség beáramlása egyszerre lehetőséget, de fenyegetettséget is jelentett. Különböző felmérések szerint a megkérdezettek 51%-a ma úgy vélekedik, hogy a püspökök és a papok ne szóljanak bele politikai kérdésekbe. Nőtt az abortuszok és a válások száma, kérdésessé

vált az iskolákban a kötelező hitoktatás fenntartása. A kisegyházakkal szembeni magatartásról is különböznek a vélemények, és viták folynak avval kapcsolatban, hogy egyenlők-e vagy sem. Sokak szemében az a régi vélemény, hogy a nemzet és a katolicizmus egy és ugyanaz, a nacionalizmus kísértését rejti magában.

Mindez korántsem azt jelenti, hogy a lengyel katolikus egyház válságban van, hiszen a lakosság jó 90%-a még ma is gyakorolja vallását. Arról van szó, hogy a felvetett, mai kérdések meg kell találjanak az egyháznak a helyes, őszinte és megalapozott válaszokat.

■ KEVEHÁZINÉ CZÉGÉNYI KLÁRA

A Czeszochowai kolostor madártávlatból

A tudás és a tudomány értéke

Sikeres a Mindentudás Egyeteme

► Még szemerkélt az eső, amikor megérkeztem a Magyar Tudományos Akadémia impozáns épületének főbejáratához. A márványlépcsőkön felfelé haladva gróf Széchenyi István mellszobra fogadott. Képzetelemben egy pillanatra meglevenedtem, és ezt súgta halkán: „Büszke vagyok arra, hogy a mai tudósokban is van annyi reformgondolat és bátorság a tudományért való kiálláshoz, mint bennem volt száznyolcvan évvel ezelőtt, az Akadémia alapításakor!” Majd kacsintva egyet utamra engedett, hiszen dr. Fábri György, az MTA Kommunikációs és Tudománypolitikai Titkárságának igazgatója – aki egyben a Mindentudás Egyeteme Kht. tudományos igazgatója is – már várt rám.

– Igazgató úr! Gondolta volna három évvel ezelőtt, hogy a Mindentudás Egyeteme nemcsak hogy nem kudarcra ítélt kísérlet lesz, hanem mára az egyik legnépszerűbb és legszínelvonalasabb tudományos ismeretterjesztő sorozat válik belőle?

– Visszatekintve a mögöttünk álló öt szemeszterre, őszintén be kell vallanom: mi magunk is kishitűnek bizonyultunk. 2002-ben, a valóságshow-k médiavilágában felmerült a kérdés: merünk-e az árral szemben úszni és újtárra indítani a tudás konzervatív értékeit közvetítő, tudományos sorozatot? Szerencsére az Akadémián voltak olyan elmék – mindenekelőtt az internetes tudásátadással foglalkozó műhely tudósai Nyíri Kristóf akadémikus vezetésével –, akik a francia alapötletet teljesen egyedivé fejlesztették; illetve voltak olyan akadémiai vezetők, mint Vizi E. Szilveszter elnök és Kroó Norbert főtitkár, akik vállalták a programot, és kiváló tudóstársaikkal együtt megtartották az első előadásokat. Hasonlóképpen szerencsés, hogy ezt a Matáv és az Axelero jelentősen támogatta. Ezáltal megvalósulhatott egy merész álom, a legkorszerűbb tudás a legkorszerűbb információs és kommunikációs technológiák alkalmazásával kapcsolódott össze. Így, több „médiában állva” (televízió, rádió, újságok és internet) sokkal több emberhez jut el a tudományos információ, mintha csak egy

– Akkor ez azt is bizonyítja, hogy a mai Magyarországon az emberekben van igény színvonalas kulturális és tudományos műsorokra, szemben a médiában kínáltakkal. De vannak-e adatok a tudomány és a média kapcsolatáról?

– Igen. A kutatás során kiderült, hogy a televízió az elsődleges tájékoztató pont a tudományos információk területén is. Az ismeretterjesztő csatornák napi nézőinek legfontosabb elvárásai szerint a televízióknak lényegesen gyakrabban kellene magyar tudósokat megszólaltatniuk (100-as skálán 89 pont), illetve több tudományos hírt kellene közölniük.

– Gondolom, a kutatás során lehetőség nyílt az Akadémia kiemelt programja, a Mindentudás Egyeteme ismertségének vizsgálatára is.

– A kezdeményezés sikerét mutatja, hogy a magyar lakosság közel 60%-a hallott a programról, s akik hallottak róla, azoknak a kétharmada már látott televíziós előadást. A nézettségi adatok szerint hetente 280 ezren ülnek a televízió elé az előadásokat megnézni. A felmérés adatai szerint a válaszolók több mint tizede találkozott a napilapokban és a rádiókban az előadásokkal, ennél kicsit kevesebben hallottak róla ismerősöktől. Ez azt jelzi, hogy a Mindentudás Egyeteme társasági beszédtemává vált.

– A sorozat elismertségét az is bizonyítja,

pasztalátokat szűrhetünk le a sorozattal kapcsolatban.

– A tesztek statisztikai adatai azt is bizonyítják, hogy a teológiai témájú előadásokra – mint például a 2003. év karácsonyán Szabó István református és Gáncs Péter evangélikus püspök által tartott előadás volt – nagy igény van.

– A teológia mint diszciplína még nincs benne az Akadémia struktúrájában – bár már korábban felmerült ennek a gondolata. Mi azonban a Mindentudás Egyetemén a vallási tematikájú előadásokkal egy üzenetet fogalmaztunk meg arról, hogy ezt a tudományos tudás részének is tekintjük.

Magyarországon az 1990 előtti idők politikája miatt a teológia tudományos művelésének a szükségesnél kisebb a személyi bázisa. Ezt pótolni sok időt igényel, ezért nagy örömet jelentett, hogy 2003-ban Erdő Péter bíboros érseknek a Magyar Tudományos Akadémián volt a nagydoktori védése, így megszerezte a tudományok doktora címet. Bízom abban, hogy egyre többen lesznek a következő felekezettől függetlenül.

– Terveznek még további vallási vagy teológiai tárgyú előadásokat is?

– Mindenképpen. Az előadás-sorozat mellett megszerveztünk klubban az idén egy olyan alkalmat is tervezzük, amely a vallás és tudomány viszonyáról fog szólni.

– Mit kell tudni erről a klubról?

– Eddig kisebb rendszerességgel működött, mint maga az előadás-sorozat. Volt rá példa, hogy egy-egy előadáshoz kötődően vagy annak kapcsán szerveztük meg, de többnyire önálló, érdekes tudományos, kulturális, társadalmi kérdésekről volt szó, három-négy tudós részvételével, beszélgetve. Különösen nagy élményem volt, amikor 2004 őszén felvettük a kapcsolatot a Csermely Péter által vezetett Kutató Diákok Hálózatával. Ehhez országosan több ezer középiskolai diák tartozik, akik szabad idejükben akadémikusok, professzorok önzetlen segítségével foglalkoznak tudományos kérdésekkel, kutatásokkal. Öröm volt látni a fiatalok csillogó tekintetét bemutatkozásukkor.

Az idén a Mindentudás Egyeteme klubjának történetében új korszakot szeretnénk nyitni. Lehetőséget kínálunk arra, hogy a tudósok a maguk szakterületén párbeszédet kezdeményezhessenek a témájuk iránt érdeklődő vagy a szakterületen dolgozó laikusokkal. Izgalmas a kérdés: vajon a tudósok meg tudják-e győzni közönségüket a maguk igazáról? Maguk mellé tudják-e állítani őket olyan vitatott ügyekben, mint a géntechnológia, az atomenergia vagy a fenntartható fejlődés?

– Mire számíthatunk az előadás-sorozat „háza táján”?

– A 2005. esztendő a fizika éve. Ezért az előadások egyharmada a fizika területével foglalkozik. A József Attila-émlék-év alkalmából természetesen lesz előadás hozzá kötődően is. Emellett négy további témára fókuszál az egyetem: a genomikára, a népegészségügyre, a csillagászatra, illetve – a rendszerváltás 15. évfordulójának apropójából – az alkotmánytörténetre és az alkotmánybíráskodásra.

– Egy ilyen széles körű és az élet sokféle igazságába beléltető munka során mit jelent az Ön számára evangélikus kötődése?

– Meghatározó számomra az a történeti evangélikus háttér, amely a magyar tudós értelmiségnek is fontos bázisa volt a múlt században – gondoljunk például a fásori gimnáziumra. Az evangélikus egyházban hagyománya van a kultúra, a közügyek terén való munkálkodásnak; ezt még Luthertől örököltünk. Nekem személy szerint fontos ez a szellemi közeg. Manapság sokféle elhívó, eltérítő folyamat és lehetőség van a világban. Másképp fogalmazva: van széles út, de lehet keskeny úton is járni – konfirmációi igeként is ezt kaptam annak idején Solymár Péter lelkészünktől. Nem akarom ezt magasztosabb szavakkal megfogalmazni; egyszerűen azt mondhatom: mindenek ellenére lehet másképp is, lehet értékeket, lehet a szoros kaput választani.

■ BODA ZSUZSA

Bátorítás a múltból a jövőnek

► Felbecsülhetetlen értékű összefoglaló munkával gazdagodott az irodalomtudomány, a himnológia és ezen keresztül egyházunk szellemi élete. Az Universitas Kiadónál megjelent H. Hubert Gabriellának, az Evangélikus Országos Könyvtár tudományos munkatársának A régi magyar gyülekezeti ének című könyve, amely a szerző PhD-disszertációjának nyomtatott – és javított – változata.

Bár valószínű, hogy e dolgozat beható tanulmányozására többnyire csak a téma iránt elkötelezett szakemberek vállalkoznak majd, mégis szükséges, hogy magáról a tényről a szélesebb egyházi közvélemény is tudomást szerezzen. Szükséges, mégpedig azért, hogy megerősítést kapjanak mindazok, akik a mai, felszínességet sugalló világban is úgy gondolják: ismerünk kell, milyen értékeket hagytak ránk elődeink az elmúlt századokból, és fontos, hogy legyenek olyanok, akik hozzáértéssel és szeretettel foglalkoznak ezzel az anyaggal.

Hubert Gabriella könyve a 16–17. századi magyar nyelvű protestáns éneklésről tanúsító forrásokat mutatja be. Beszél többek között az énekeskönyvtípusokról, az istentiszteleti énekkönyvekről, a prédikációs kötetekről; sorra veszi az éneklés szükségességéről szóló bibliai igehelyeket; kifejti, hogy milyen énekes műfajok keletkeztek ezek hatására. Áttekinti azt, hogy hol és milyen alkalommal énekeltek gyülekezeti és szertartási énekeket. Ír az éneklés módjáról, feladatáról, hasznáról és hatásáról, valamint a protestáns istentiszteletek zenéjéről.

A kötet központi fejezete a 16–17. századi (1700-ig megjelent) magyar nyelvű gyülekezeti (összesen 54 kiadás) és temetési (18 kiadás) énekeskönyvek történetét tárja elénk, megmutatva az egyes énekeskönyvek egymáshoz való kapcsolódását is. A nagy terjedelmű függelékben pedig két fontos evangélikus énekeskönyv (az 1635-ös löcsei és az 1692–96-ban megjelent Zöngedező menyei kar) részletes elemzését, valamint 28 korabeli írás (többnyire énekeskönyvek előszavai) betűhű közlését találjuk.

Bárcsak bátorítást és lendületet adna ez az átfogó munka arra, hogy kialakuljon az a csoport, amely a következő generációnak szánt énekeskönyvet szakmai tisztességgel és hozzáértéssel megszerkeszti!

E recenzió írója ezúton is köszöni, hogy ezt az értékes anyagot – még kéziratos formájában – saját doktori dolgozata írásakor felhasználhatta.

■ ECSEDI ZSUZSA

H. Hubert Gabriella: A régi magyar gyülekezeti ének. A Historia Litteraria sorozat 17., valamint az Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok sorozatának 2. kötete. Universitas Könyvkiadó, Budapest, 2004. Ára: 2835 Ft.

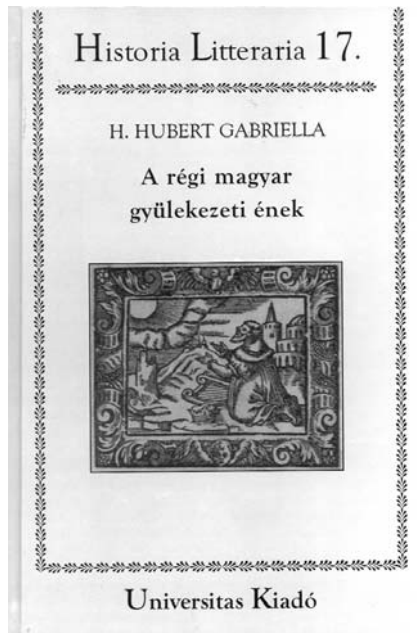
„...se zsoldot, se gazdát”

► „Vannak olvasók, és vannak potenciális olvasók” – írja Kaiser László. Ha nem hinne a lehetséges, reménybeli közönségben, akkor nem tarthatnánk kezünkben ezt a vékonyka verseskötetet. És tegyük hozzá: jókora hit szükségeltetik manapság ahhoz, hogy valaki verseket adjon ki.

A szerző egyébként aktív részt vállal a kultúra terjesztésében: volt könyvtáros, dramaturg, szépirodalmi folyóirat rovatvezetője, a Talentum Diákkönyvtár sorozatszerkesztője is. 1979 óta publikál rendszeresen; sokoldalúságára bizonyíték a rengeteg cikk, interjú, recenzió, tanulmány, szövegek. Kérdés, hogy ezen túl miért érzi szükségét annak, hogy verset írjon. Mennyivel adhat többet egy verseskötet, mint a prózai művek sora?

Az alig félszáz költemény ajtókat tár ki, ahogy ezt a cím is jelzi. Merészség lenne azt állítani, hogy alaposan megismerjük a szerzőt, hiszen a versek olykor egymást kizáró állításokon alapulnak: „Vagyok / a legegészségesebb / beteg ember / Vagyok / a legbetegebb / egészséges ember...” A paradoxonok bujkálása mögött mégis megjelenik valaki, aki nem feketének vagy fehérnek látja a világot, aki nem áll be egyedül üdvözítő eszméket hirdető vezérek mögé, mert „se zsoldot, se gazdát, se látszatot!” nem fogad el. Számára axióma, hogy „a férfi morálját / nem a gigáján / és nem az ágyékán mérik / a gerincén talán / talán”.

A költemények már-már aforizmaszerű tömörsége lenyűgöző, a pár so-

H. Hubert Gabriella: A régi magyar gyülekezeti ének. A Historia Litteraria sorozat 17., valamint az Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok sorozatának 2. kötete. Universitas Könyvkiadó, Budapest, 2004. Ára: 2835 Ft.

A szerző egyébként aktív részt vállal a kultúra terjesztésében: volt könyvtáros, dramaturg, szépirodalmi folyóirat rovatvezetője, a Talentum Diákkönyvtár sorozatszerkesztője is. 1979 óta publikál rendszeresen; sokoldalúságára bizonyíték a rengeteg cikk, interjú, recenzió, tanulmány, szövegek. Kérdés, hogy ezen túl miért érzi szükségét annak, hogy verset írjon. Mennyivel adhat többet egy verseskötet, mint a prózai művek sora?

Az alig félszáz költemény ajtókat tár ki, ahogy ezt a cím is jelzi. Merészség lenne azt állítani, hogy alaposan megismerjük a szerzőt, hiszen a versek olykor egymást kizáró állításokon alapulnak: „Vagyok / a legegészségesebb / beteg ember / Vagyok / a legbetegebb / egészséges ember...” A paradoxonok bujkálása mögött mégis megjelenik valaki, aki nem feketének vagy fehérnek látja a világot, aki nem áll be egyedül üdvözítő eszméket hirdető vezérek mögé, mert „se zsoldot, se gazdát, se látszatot!” nem fogad el. Számára axióma, hogy „a férfi morálját / nem a gigáján / és nem az ágyékán mérik / a gerincén talán / talán”.

A költemények már-már aforizmaszerű tömörsége lenyűgöző, a pár so-

ros verseket érdemes újra és újra rágni, mondogatni, dúdogatni, mert bölcsességük íze csak így bontakozik ki igazán.

És ha most valaki azt feltételezné, hogy íme, itt egy újabb aszketikus hajlamú gondolkodó, akkor téved, mert külön fejezetbe rendezve találjuk az ölelés „édes énekeit” és lányának, Helgának írt gyerekkorait.

Ha már belefáradtunk a filozofikus sorok kibogozásába, adjuk át magunkat a felező nyolcasok ritmusának: „Kedzed könnyű, mint a harmat, / harmatkezed ideadjad / gyermekkezed nagy kezembe / végtelenből végtelenbe...”

■ JÁNOSI VALI

Kaiser László: Összes ajtómat kitárom. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2004. Ára: 1000 Ft.

ros verseket érdemes újra és újra rágni, mondogatni, dúdogatni, mert bölcsességük íze csak így bontakozik ki igazán.

És ha most valaki azt feltételezné, hogy íme, itt egy újabb aszketikus hajlamú gondolkodó, akkor téved, mert külön fejezetbe rendezve találjuk az ölelés „édes énekeit” és lányának, Helgának írt gyerekkorait.

Ha már belefáradtunk a filozofikus sorok kibogozásába, adjuk át magunkat a felező nyolcasok ritmusának: „Kedzed könnyű, mint a harmat, / harmatkezed ideadjad / gyermekkezed nagy kezembe / végtelenből végtelenbe...”

■ JÁNOSI VALI

Kaiser László: Összes ajtómat kitárom. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2004. Ára: 1000 Ft.

FOTO: BOTA DÉNES

előadóterem négy fala között hangozhatnak el az előadások. Ma már bátran mondhatjuk, hogy a Mindentudás Egyeteme „brand”, védjegy lett.

– Ön volt a vezetője annak a széles körű felmérésen alapuló kutatásnak, melyet tavaly végeztek. Az eredmények folyamatosan látnak napvilágot nyomtatásban, összefoglaló olvasható például a Világosság című folyóirat 2004/5. és 2005/1–2. számában. Mire voltak kíváncsiak a kutatás során, és mit mutatnak az eredmények?

– Azt vizsgáltuk, hogyan tekint a tudományra a magyar társadalom. Ez országos, reprezentatív mintán végzett felmérés adatai azt mutatják, hogy Magyarországon egyértelműen magasabb a tudomány, a tudósok presztízse, mint akár az uniós országokban, és hogy az emberek kifejezetten fogékonyak a tudomány értékei iránt.

hogy tavaly decemberben a Nemzeti Színházban átvehették a magyar oktatás és köznevelés kategóriában a Prima Primissima Díjat.

– Ezt nagy dolognak tartjuk, mert ez a díj is segít minket a legfontosabb misszióinkban: felhívni a figyelmet arra, hogy a tudás és a tudomány értékes, fontos dolog. A tudományos eredményeknek társadalmi értékük is van, amelyet ezzel a sorozattal is szeretnénk megismertetni.

– A Mindentudás Egyetemének honlapján nem csak az egyes előadók bemutatása és előadásuk anyaga olvasható: a vállalkozó kedvű internetezők próbára is tehetik memóriájukat az elhangzottakkal kapcsolatban egy teszt segítségével. Ezt Önök bizonyítvánnyal és személyre szóló oklevéllel jutalmazták.

– Az internet számunkra nagyon fontos lehetőség. Ilyen módon is kapcsolatba kerülhetünk „hallgatóinkkal”, ezekhez juthatunk így el, és mi is értékes ta-

Luther-filmekről a Duna Tv-ben

Eric Till új Luther-filmje kapcsán korábbi és kortárs Luther-filmekből mutat be részleteket a Duna Televízió *Isten kezében* című műsora február 19-én, szombaton 12.10-től. Szerkesztő-riporter: *Fabiny Tamás*.

Ökumenikus utak a Szentföldre

Hívjuk és várjuk a Biblia történelmi helyeit megismerni vágyókat zárándokútjainkra:

- Damaszkuszi út – ahol Saulusból Paulus lett (Szíria, Jordánia, Libanon): 9 nap április 26-tól. Ára 280 000 Ft, jelentkezés február 28-ig.
- „Jézus nyomában”, Izrael – körutazás a Szentföldön: 8 nap áprilisban és novemberben. Ára 220 000 Ft.
- „Bibliai helyek Egyiptomban” – keresztények a fáraók földjén: 11 nap körutazás szeptemberben. Ára 315 000 Ft.

Az utak ára minden költséget magában foglal a szakértő, magyar nyelvű lelkész vezetésével egyetemben. Pontos tájékoztatás: Ökumenikus Tanulmányi Központ, 1114 Budapest, Bocskai út 15. III. em. 3. Tel./fax: 1/466-4790; 70/508-7624.

Szeretettel hívjuk és várjuk a polgármestereket az Istennek, császárnak... című lelkigyakorlatra.

Helye: a máriabesnyői Mater Salvatoris Lelkigyakorlatos Ház.

A lelkigyakorlat február 25-én, pénteken este kezdődik, és 27-én, vasárnap délután fejeződik be.

A lelkigyakorlatot *Balog Zoltán*, a Szövetség a Polgári Magyarorszáért Alapítvány főigazgatója, református lelkész vezeti.

Jelentkezhet bárki, aki ennek szükségét érzi, de természetesen elsősorban önkormányzati vezetőket és volt vezetőket várunk.

A lelkigyakorlat célja, hogy a keresztény (katolikus, református, evangélikus) polgármestereknek, alpolgármestereknek lehetőséget nyújtson a lelkigyakorlatos ház védett, lelki közegében és „sorstársaik” közösségében elmélyülni és meg erősödni a hitbeli elkötelezettségben, személyes hitelességben és a szakmai illetékességben.

Ennek eszközei:

1. A Szentírás tanulmányozása, különös tekintettel a közéleti felelősséggel foglalkozó szakaszokra
2. Önismereti kiscsoportokban folytatott beszélgetés
3. Szakmai és személyes tapasztalatok cseréje
4. Egyéni elmélkedés
5. Csoportos reflexió és tézisek megfogalmazása: „A keresztény indítatású önkormányzati munka lehetőségei és korlátai Magyarországon”
6. Szentmise, áhítat

Jelentkezés: a Mater Salvatoris Lelkigyakorlatos Házban.

Levél cím: 2100 Gödöllő-Máriabesnyő, Kapucinusok tere 3.

Telefonszám: 28/420-176, 28/510-740, fax (üzenetrögzítő): 28/510-742.

E-mail cím: matersal@invitel.hu. Honlapunk: www.matersalvatoris.hu.

Meghívó

A Déli Evangélikus Egyházkerület konferenciát rendez gyülekezeti vezetők (lelkészek, felügyelők vagy gondnokok) részére március 4. és 6. között Kiskőrösön, az egyházközség imatermében (6200 Kiskőrös, Luther tér 3.).

A konferenciára szeretettel hívjuk és várjuk testvéreinket. Imádkozunk, gondolkodunk és munkálkodunk együtt!

PROGRAM

Március 4., péntek

- 17.00: Nyitóáhitat – Káposzta Lajos püspökhelyettes, esperes
 17.25: Megnyitás – Szemerei Zoltán egyházkerületi felügyelő
 17.30: Előadás – Merre tart egyházkerületünk? Öt év a számok tükrében – Szemerei Zoltán egyházkerületi felügyelő, Andorka Árpád egyházmegyei felügyelő, Barthel-Rúzsa Zsolt püspöki titkár
 19.00: Vacsora a kollégiumban
 20.30: Koncert – a kiskőrösi evangélikus ifjúság (Gospel Sasok) műsora Lupták György vezetésével
 21.15: Esti áldás – Lupták György igazgató lelkész

Március 5., szombat

- 7.00: Reggeli a kollégiumban
 8.30: Áhítat – Kondor Péter esperes
 9.00: Köszöntés – Barkóczy Ferenc, Kiskőrös polgármestere
 9.15: Előadás – Misszió szórványhelyzetben? Adorjáni Dezső Zoltán erdélyi evangélikus püspök
 10.00: Korreferátum – A misszió a világ evangélikusságának közösségében (az LVSZ 2004. évi missziói dokumentuma alapján) – Gáncs Péter püspök
 10.30: Kávészünet
 11.00: Hozzászólások, az előadások megbeszélése
 12.30: Ebéd a kollégiumban
 14.00: Fórum – Az egyházkerület és az egyházmegyei elnökségek válaszolnak az előzőleg a helyszínen leadott kérdésekre
 15.30: Áhítat – Gáncs Péter püspök
 15.45: Szabadidő (kávé, tea, pogácsa az imateremben)
 17.00: Színházi előadás – Dürrenmatt: A fizikusok. Az Evangélium Színház előadása a művelődési házban (Petőfi tér 4.). A színházi előadásra a konferencia résztvevői az egyházkerület vendégei; a helybiztosítás érdekében kérjük, hogy részvételét külön jelezze a jelentkezési lapon!
 20.00: Vacsora a kollégiumban

Március 7., vasárnap

- 8.00: Reggeli a kollégiumban
 10.00: Úrvacsorai istentisztelet a kiskőrösi evangélikus templomban Adorjáni Dezső Zoltán erdélyi püspök igeszolgálatával
 12.00: Ebéd, majd hazautazás

A konferencia étkezési és szállásköltségeit a Déli Egyházkerület vállalja. A jelentkezéseket az illetékes egyházmegyei esperesi hivatalához kell eljuttatni február 14-ig.

Cselekvő

Ha túl is élték, mindenüket elveszítették

A szökőár harmadik napjának reggelén Colombo repterén landoltak a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársai

► A délkelet-ázsiai szökőár katasztrófája után két nappal indult Srí Lankára a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet két munkatársa. *Fekete Dániellel* már lapunk második (január 9-i) számában közöltünk egy telefonon készített villáminterjút. A segélyszervezet PR-referensétől már akkor ígéretet kaptunk arra, hogy – hazatértük után – exkluzív beszámolóval is megtisztelik az *Evangelikus Élet* olvasóit. A kérésnek a helyszínen járt programvezető, *Bálint Gábor* tett eleget.

Karácsonykor érkezett a hír

December 26-án kora délután hallottuk az első híreket a délkelet-ázsiai tragédiáról. Amikor valamilyen, embereket érintő tömegkatasztrófa történik a világban – akár ünnepnapon is –, minden esetben azonnali megbeszélést hívunk össze. Így történt ez a délkelet-ázsiai szökőár pusztítása után is. A repülőjegy rendelését még vidékről intéztük, illetve akkor, amikor legtöbbször a szabadságukat megszakítva igyekeztek vissza budapesti központi irodánkba. Hétfő este már az indulással kapcsolatos részleteket beszélgettünk meg. Két nappal a katasztrófa után pedig Fekete Dániel kollégámmal úgy indultunk Srí Lankára, hogy az ottani partnerszervezet megkeresése mellett az esti órákra a Biogal Rt. és a magyar kormány felajánlásának – harmincmillió forint értékű gyógyszernek – a kiszállítását is megszerveztük. Nagy segítség volt a Magyarországi Református Egyház tízmillió és a Magyarországi Evangélikus Egyház ötmillió forintos azonnali átutalása. Az adománynak köszönhetően az első között tudtunk segélyprogramokat lebonyolítani a helyszínen.

Országok gyászolják lakosait

A tizenöt órás repülőút után *Jude* – a Srí Lanka-i egyházak segélyszervezetének önkéntese – fogadott minket a repülőtéren. „Bár a fővárosban kevésbé keletkeztek károk, a lakosok megrendültek, leverték – meséli –, az autókra és az épületekre mindenhol fehér gyászszalagokat tűztek.” (Srí Lankán a fehér a gyász színe.) Nem sok időnk volt a pihenésre, érkezésünk után néhány óra múlva már a másfél tonnányi gyógyszer vámolását intéztük. Helyi partnerszervezetünk örömmel fogadta a magyar gyógyszereket; másnap már meg is kezdtük kiszállítani ezeket az ország északi területeire – itt végezte a cunami a legnagyobb pusztítást. A fővárosban, Colombóban az élet látszólag a megszokott kerékvágásban halad, csak a lepedőkből hasított gyászszalagok látványa és a segélykonvojok, -munkások jelenléte utal a tragédiára – és az emberek arcán tükröződő szomorúság jelzi a történeteket.

Hajnali indulás újévkor

Egy gyors megbeszélést követően partnerszervezetünk vezetőjének egyetértésével úgy döntöttünk, hogy a fővárosban beszerzett, azonnali humanitárius segélynek szánt készletet Tangalléba, az ország délkeleti részén található kisvárosba és a környező menekülttáborokba szállítjuk. Január 1-jén hajnali ötkor indultunk útnak két teherautóval. Az ásványvizet, élelmet, alsó- és felsőruházatot, személyi higiéniai csomagot, étkezéskészletet, szúnyogriasztót tartalmazó segélyszállítmánnyal csak

ná vált emberek százai integettek, hogy álljunk meg, a városokban pedig szinte elviselhetetlen volt az orrfacsaró bűz. Dolgoztunk Csecsenföldön, Afganisztánban, Irakban és más, katasztrófa sújtotta övezetekben, de ilyen mértékű pusztítással eddig nem igazán találkoztunk. Igaz, Srí Lanka nem a világ legszegényebb országa, és a szökőár „csak” a part menti területeken pusztított.

Itt, a szigetországban a legnagyobb tragédia az egyes emberi életek teljes

Szeretet

összeomlása. Amikor tízórás út után megérkeztünk Tangalléba, akkor kezdtük csak felfogni, hogy tulajdonképpen mi is történt. Az újságokban, a televízióban látott képek soha nem adják vissza azt az érzést, amely itt keríti hatalmába az embert. A családjukat, munkájukat, otthonukat elvesztett emberek döbbenetnek rá arra, hogy mennyire fontos a munkánk. Amikor a vámolás bürokratikusságát végzetük, vagy a nagykereskedésekben alkudoztunk jobb árért, még nem tudtuk, csak sejtettük, hogy kiket fogunk segíteni. Tangalle városában és a környező településeken több mint négyezren haltak meg, és több tízezer lehet azoknak a száma, akik menekülttáborokban élnek.

Kuma, egy helyi halász mesélte, hogy a szökőár lerombolta az otthonát, szétrombolta a hajóját, és most a családtagjait próbálja megkeresni, de a hullaházakban szinte lehetetlen felismerni a tetemeiket – nagyon sok a vízi hulla. Elkeseredetten csak annyit kér tőlünk: „Itt senki nem gondolta, hogy ilyesmi megtörténhet. Mondják el a nyugati világnak, hogy ilyen tragédia bármikor bárkivel előfordulhat.” A természeti katasztrófa nem válogat a tekintetben, hogy kit pusztít el. Szegény és gazdag ember egyaránt áldozattá vált e szörnyűségben. Srí Lanka esetében is szinte lehetetlen olyan borzalmat kitalálni, amely ne történt volna meg. Sujeewa, egy szálloda tulajdonosa számolt be arról, hogy egy nagyon jó barátja, aki szintén szállodatulajdonos, a családjával együtt halt meg a keleti parton lévő saját hotelében. Csak a legkisebb fia élte túl a katasztrófát, aki éppen akkor egy szafarin vett részt.

Huszonkét órás munkanapok

Öt menekülttábort jártunk végig, mindenhol hajléktalan, csüggedt emberek fogadtak minket. Teljesen groteszk, ahogyan a gyerekek örültek az érkező-

sünknek: mosolyogtak és nevettek, amikor megláttak bennünket. Ekkor már több mint tizenkét órája talpon voltunk, és még a tízórás visszaút is előttünk állt, mégis be kellett tartanunk a segélymunka alapelveit: a szükséghelyzetbe került embereken nemre, nemzetségre és vallási meggyőződésre való tekintet nélkül kell segítenünk. Ezért osztoztunk egy anglikán, egy metodista, egy buddhista és két állami táborban. Ismét hajnalodott, mire visszaértünk a fővárosba.

Nemzetközi együttműködésben

A kérésünket követő első öt nap a végsőkig megfeszített munkával telt. Az azonnali segítségnyújtást és a gyógyszerkészítését szétosztásának megszervezését nemzetközi és helyi koordinációs megbeszélések követik. Miközben Colombóban egyeztetünk a segélyezés további lépéseiről, a szervezet budapesti központjának vezetése a magyar Külügyminisztériummal folytatott tárgyalásokat. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Humanitárius és Fejlesztési Osztályának igazgatója, *Kevéházi Klára* eközben a kialakult helyzetről, a tervekről és az együttműködésről tárgyalt Genfben az ACT-International (egyházi háttérű segélyszervezetek nemzetközi szövetsége), illetve harminc más segélyszervezet képviselőivel.

A helyszínen ezalatt Fekete Dániel kollégánk koordinálta a segélyszervezet Srí Lanka-i tevékenységét. Már megérkezett egy sátrakat és közel tízezer vízfertőtlenítő tablettát tartalmazó újabb szállítmány, és a napokban küldtünk a térségbe negyven, családok elhelyezésére alkalmas sátrat. A menekülttáborok folyamatos ellátása érdekében a helyszíni beszerzéseket követően azonnal a katasztrófa sújtotta térségbe szállítottuk a mindennapi élethez nélkülözhetetlen segélyárukat. Eközben folyamatosan tárgyaltunk az ENSZ és a helyi adminiszt-

ráció képviselőivel, valamint partnerszervezeteinkkel a további segítségnyújtás lehetőségeiről. A nemzetközi humanitárius segélyezésben az egyik legfontosabb tényező a gyors és jól szervezett, összehangolt munka. Ezt több mint egy évtizedes működésünk alatt nagyon jól megtanultuk, munkánkat nemzetközi szinten is elismerik.

Azonnal indítható, hatékony segélyprogramok

A közvetlen segítségnyújtás mellett a térségben az egyik legnagyobb donor-szervezet, az ACT-International kötelékében az újjáépítéshez szükséges felméréseket is megkezdjük. Terveink szerint lakóházakat és közintézményeket fogunk felépíteni, felújítani. Természetesen a rekonstrukciós munkálatok mellett programjainkban különösen nagy gondot fordítunk az otthonalanná vált emberek, valamint a gyermekek és a nők helyzetének javítására, illetve részt veszünk a pszichoszociális segítségnyújtásban is.

A magyarországi adománygyűjtő kampányunkból (újjáépítési jegyek) befolyt összeget a megsemmisült otthonok újjáépítésére fogjuk fordítani. Felméréseink szerint egy egyszerű és a helyi kulturális sajátosságokhoz igazodó családi ház felépítése körülbelül 250 ezer forintba kerül. Az építőanyagot és a szakmunkát mi biztosítjuk, az otthonukat és munkájukat veszített emberek így részt vehetnek saját házuk felépítésében. Hosszú távú újjáépítési segélyprogramunkat nagyban előrelendíti a magyarországi protestáns gyülekezetek által a közelmúltban meghirdetett adománygyűjtés is, mely által még több emberen tudunk segíteni, s adományozóink szeretetét, szolidaritását is „el tudjuk vinni” a természeti katasztrófa következményeitől szenvedőkhöz.

■ BÁLINT GÁBOR

Kétszer ad, ki gyorsan ad

► Megható, ahogy egész Magyarország azonnal egy emberként mozdult meg a december 26-i szökőár túlélőinek, károsultjainak megsegítése céljából. Gyors segítségként a Magyarországi Református Egyház tízmillió forintot, a Magyarországi Evangélikus Egyház ötmillió forintot utalt át a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet számlájára a katasztrófa utáni napokban, illetve a gyülekezetek országsszerte meghirdették egy vasárnapi perselypénz felajánlását.

A magánszemélyek által küldött adományok mellett a Külügyminisztérium által felajánlott és megpályázható összegek is nagyban hozzájárulnak a gyors, hatékony és nemzetközi színvonalú segélyszervezeti munka végzéséhez. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet délkelet-ázsiai szökőár segélyprogramjára összesen mintegy százmillió forint adomány érkezett, melyért köszönetet mondunk mindenkinek, aki így fejezte ki a természeti csapás áldozataival való együttérzését.

Diákok, árva gyermekek és művészek gyűjtöttek

Alig egy hónappal a katasztrófa után elmondhattuk, hogy különböző szervezetek rendezésében számos rendhagyó adománygyűjtő akcióra került már sor, és azóta is folyamatosan érkeznek a segélyszervezethez a kisebb-nagyobb felajánlások.

Munkatársaink meghívottként részt vettek például a Magyar Ház Klub (Budapest) árverésén, ahol a magánszemélyek által felajánlott tárgyak mellett a dévai árvák által készített képekre is lehetett licitálni. Január 15-én a Budapest-Nagyváradi Téri Református Egyházközség temploma adott helyet annak a jótékonyági hangversenynek, melynek fővédnöke dr. Lévai Anikó, a segélyszervezet jószolgálati nagykövete asszonya volt, s az alkalmat Orbán Viktor volt miniszterelnök is megtisztelte jelenlétével. *Mozart Requiemjét* mintegy ötszázán élvezhették olyan neves művészek előadásában, mint *Boross Csilla*, aki oroszánrszert vállalt a segélykoncert szervezésében és lebonyolításában is, valamint *Wiedemann Bernadett*, *Mukk József* és *Jekl László*. *Oláh Gábor* karnagy vezényletével a Weiner-Szász Kamaraszimfonikusok és a Magyarországi Baptista Egyház központi kórusa működött közre a nagyszabású produkcióban. Ugyanezen az estén Pilsborosjenőn a helyi zenei iskola szervezésében több diák, tanár és meghívott zeneművész játszott a károsultak megsegítésére. A művelődési központban megrendezett zenei est házigazdája *Kepes András* volt.

Több gimnázium is önálló gyűjtést indított. Ezek az akciók mellett, hogy kézzelfogható adomány formájában támogatják a szökőár károsultjait, formálják a diákok világnézetét, s a közös megmozdulás segít a fiatalok empatikus készségeinek, együttérzésének és segítőkészségeinek fejlődését is. A klasszikus urnás gyűjtés mellett például az aszódi evangélikus gimnázium diákjai papír- és üvegyűjtést, bolhapiacot szerveztek, valamint a büfé vezetését is átvállalták, hogy az így befolyt összeggel az ökumenikus segélyszervezet munkáján keresztül segítsenek a rászorulókon.

Egy lakóház felépítése mindössze 250-300 ezer forintba kerül Srí Lankán

Sok cég, illetve közismert magánszemély kapcsolódik be a segélyszervezet által meghirdetett újjáépítési-jegy-akcióba. Az Új Színház társulata – melynek nevében *Márta István* ügyvezető igazgató elsőként vásárolt egy teljes ház felújításához elegendő újjáépítési-jegy-csomagot – mellett vezető bankok és multinacionális vállalatok, valamint települési és megyei önkormányzatok is a támogatás e formáját választották, hogy hozzájáruljanak a délkelet-ázsiai térség újjáépítéséhez, a bajbajutottak megsegítéséhez. Hasonlóképpen döntött *Kóka János* gazdasági és közlekedési miniszter is, amikor jótékonyági vacsorát rendezett a Gresham-palotában az ökumenikus segélyszervezet javára, melyre számos, Magyarország gazdasági élvonalába tartozó cég képviselője kapott meghívást, és meg is jelent.

A gyülekezetek gyűjtései és más közösségi akciói mellett példaértékű az egyéni adományozók felajánlásainak nagy száma; ezek egyháztagoktól és világi személyektől egyaránt érkeznek a szökőár károsultjainak megsegítésére a segélyszervezethez. Bár olyan eset is előfordult már, hogy egy ismert vállalkozó több millió forintot adományozott egy település házainak felépítésére, zömében kisebb, néhány ezer forintos magánfelajánlások érkeznek az ökumenikus segélyszervezethez.

Jótékonyági hangverseny a Nagyváradi téri református templomban

A legkisebb adomány is számít

Tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy minden adomány egyformán fontos a világ szegényeinek és a katasztrófák áldozatainak megsegítése szempontjából. Tudjuk, hogy a kisebb adományok mögött nagyon sokszor kevéske nyugdíjból vagy keresetből élő, ám a nemes célokra folyamatosan és többször adakozó nyugdíjasok vagy szegény családok állnak. A sok kis adományból mégis olyan terveket valósíthatunk meg a világ több veszélyeztetett térségében végzett humanitárius munkánk során, mint például az afganisztáni, immár kilencedik új iskola átadása, a csecsenföldi árvaház kicsi lakóinak felruházása, háborútól szenvedő iraki civilek számára gyógy-szegély szállítása, szudáni menekültek számára élelmiszer vásárlása és természetesen a délkelet-ázsiai szökőár pusztítása miatt károsult embertársaink szomorú sorsának jobbra fordítása.

Az adományoknak köszönhetően munkánk java még csak most kezdődik Délkelet-Ázsiában. Az első – a katasztrófát követő harmadik napon, a helyszínen megkezdett – három hónapos gyorssegélyezési szakaszt egy további kilenc hónapos segélyprogram követi, mely az újjáépítési jegyében zajlik olyan területeken, amelyeken a szökőár a legnagyobb pusztítást végezte, s ahol azoknak, akik túlélték a természeti csapást, semmiük sem maradt az élet újrakezdéséhez.

Veljünk egy jobb világot!

Akár milliós, akár ezres nagyságrendű pénzádományokról beszélünk, a köszönetmondás mellett mindenképpen szólnunk kell még egy szempontról. A hazai támogatók sokasága jól tükrözi a segélyszervezet immár tizenöt éstendős, a világ több térségében folytatott aktív szerepvállalásának elismerését. Minden egyes pénz-, illetve természetbeni adomány – mértékétől függetlenül – egyben a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet humanitárius munkájának erkölcsi elismerését is jelenti. Ennek tükrében pedig még inkább örömteli az a tény, hogy a tavalyi uniós csatlakozás után az ökumenikus segélyszervezet – Magyarországról eddig egyedülként – az Európai Unió Humanitárius Segélyek Hivatalától már két pályázaton is nyert támogatást nemzetközi programjaira.

■ IFJ. KIS BOÁZ

EVÉL & LEVÉL & LEVÉL

Cunami

Szomorúan vettem kezembe az *Evangélikus Élet* 2005. január 9-i számát. Valószínű, hogy nem én voltam ezzel egyedül így.

Ha nem tudom, hogy milyen lap van a kezemben, azt hittem volna, hogy *Népszabadságot* olvasok, mégpedig az '50-es évekből (ha volt akkor *Népszabadság*).

Ha már erősen politizál ebben a cikkében (levélírók a 3. oldalon megjelent főszerkesztői jegyzetre gondol – TPK), miért teszi ezt nagyon egyoldalúan?

1. „Ambivalens érzésekkel olvastam a kormányon lévő politikusok lépéseit késedelmesnek bélyegző ellenzéki sajtót” – írja cikkében. Hogy mennyire volt késedelmes a kormány intézkedése, saját hatáskörben – nagyon helyesen – úgy reagálta le, hogy felmentette azt a nagykövetet, aki akkor nem tartózkodott a tragédia helyén. Kérdésem: Ön miért mentegeti őket cikkében?

2. „Gyurcsány Ferenc miniszterelnök – magán személyként – 700 ezer forint készpénzzel (...) és két otthonról hozott takarólé tőmögatta” a szerencsétlenül járt embereket. „Nekem nem sikerült sértőnek találni ezt az üzenetértékűnek” mondott kormányfői gesztust” – írja.

Arról, hogy a Hír Tv Lapzárta című műsorában zajlott vitáról alkotott véleményével kapcsolatban mi nem tetszik nekem és sokaknak, el sem mondom, mert e cikk olvastán teljesen felesleges. Annyit mégis jelzem, hogy eszembe jutott az '50-es évek nagygyűléseinek hangulata a Rákosi elvtársnak szóló vastapssal.

A lényeg: ha egy történelmi egyház legnagyobb országos lapjában ilyeneket olvasok, én nagyon szégyellem magam. Ön is szégyenkezik, csak egészen más miatt.

Arányérzékének helyére billenéséhez csak egyetlen részlet a Bibliából. Adakozás: az özevgyasszony két filléréjében a „mindenét” adta oda, nem csak a feleslegéből, mint a gazdag. Igaz, hogy lapzárta után hangzott el a Hír Tv-ben, hogy egy vak gyermek az összes zsebpénzét, 1500 Ft-ot ajánlotta fel!

Tisztelt Főszerkesztő Úr! Szíveskedjék mérlegre tenni a kettőt! Miért nem hitte, hogy lesz egy „özevgyasszony”, aki mindenét fel fogja ajánlani? Miért hódol be a gazdagnak a felajánlásán? (Azt csak zárójelben jegyzem meg, hogy nem az egyhávi jövedelmét, hanem egyhávi állami fizetését, azaz még feleslegét sem ajánlotta fel a gazdag.)

Most, amikor ilyen támadás éri a történelmi egyházakat, miért e behódolás az *Evangélikus Élet* részéről?

Kíváncsian várom, hogy Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úr reklám-e az evangélikus egyház vezetőinél – mint a pápánál –, hogy nagyon erősen politizál az egyetlen evangélikus hetilap. Ha egyetlen mércével mér mindkét egyháznak, akkor ez lenne az etikus, főleg akkor, amikor ettől a behódolástól illene elzárkózni.

Cikkének szíves átgondolására kérem Önt. Kezében a toll, a lehetőség, és élhet vele. Ha nem teszi, máris bemutatja az új arculatát a 70. évfolyamához érkezett – Ön által szerkesztett – *Evangélikus Élet*nek.

Azok nevében jegyeztem le e sorokat, akik hasonló módon gondolkodnak.

Levelem másolatát megküldtem D. Szabik Imre, Gáncs Péter, Ittész János püspököknek.

DR. ÁKOSHEGYINÉ KRIZSÁN ANNA
(Csömör)

Nem tudom, püspökeink megkapták-e a levelét, mint ahogyan azt sem, hogy miért tartotta fontosnak megküldeni nekik. Engem ez a „reflex” emlékeztethetne az '50-es évekre – már ha lehetnének emlékeim ebből az évtizedből. Mindenesetre ha figyelmesebben olvasta volna soraimat, akkor valószínűleg egyáltalán nem érezt volna készletét a levélíróra. Ugyanis a kormányon lévő politikusok lépéseit bíráló ellenzéki sajtómegnyilvánulásokat azért olvastam „ambivalens érzésekkel”, mert – miként azt önkritikusan beismerem – a meghitt ünnepnapok alatt én magam sem tudtam igazából átérzeni a délkelet-ázsiai katasztrófa súlyát. Gyurcsány Ferenc gesztusát pedig – valószínűleg ez a gondolatlejek közé tett kitétel is elkerülte a figyelmet – „függetlenül a motivációtól” értékeltem, és értékelem ma is.

Tisztelettel:

T. PINTÉR KÁROLY

► **A magyar közéletben – az *Evangélikus Élet* hasábjain is – egyre gyakrabban esik szó egyház és politika viszonyáról. Az egyházi iskolák finanszírozása, a december 5-i népszavazás vagy a miniszterelnök vatikáni útja folyamatosan napirenden tartotta a kérdést: milyen is a viszony az egyházak és a politika között? Rendszeresen jelennek meg ugyanakkor nyilatkozatok, interjúk egyházi vezetőktől vagy „nyílt levelek keresztény értelmiségiektől”, melyek politikai eseményekre reagálva vagy azokat megelőzve, harcias vagy békés hangnemben mind ugyanarra a szomorú tényre hívják fel a figyelmet: tizenöt évvel a rendszerváltás után nincs közmegegyezés arról, hogy mi is az egyházak szerepe a mai Magyarországon. A jelenség persze nem új keletű, de mostanság az az érzésem, hogy az ügy egy veszélyes spirálba került, a „küzdelem” egyre ádázabb, az eszközők egyre nemtelenebbek.**

Tekintettel arra, hogy már több mint négy éve nem Magyarországon élek, tisztában vagyok ítéletképességem korlátaival; személyes benyomásaim nyilván csak a hírekre, az újságcikkekre, a rövid otthoni tartózkodások során folytatott, ritka baráti beszélgetésekre támaszkodhatnak. Ennek ellenére engedtessek meg, hogy ezeket a szubjektív „élményeket” csokorba kötve megkíséreljek egy általánosabb érvényű tanulságot levonni, amely talán túlmutat a magyar közállapotok láttán egyre inkább terjedő általános elkedvetlenedésen.

December 10-én néhány napra hazautaztam. Mivel a karácsonyt Bernben terveztük tölteni, jó volt látni a rokonokat, barátokat. Három gyerekkel télvíz idején nem könnyen kel útra az ember, maradt tehát az ügyintézés, látogatás szőlőben. A karácsony előtti budapesti forgatagban gyakran lehet találkozni ismerősökkel; velem is ez történt. Egy bevallottan liberális és egy közismerten konzervatív egykori iskolatársammal hozott össze a sors, az egyikkel történetesen a „Jobbik” elnevezésű politikai formáció által felállított fakeszt előtt. Harmadik gyerekünk születését említve mindketten szinte szó szerint ugyanúgy reagáltak: „Na ja, ha a főnöknek öt van...” – utalva ezzel arra, hogy néhány éve az Orbán Viktor vezette kormány államtitkára voltam. Miután biztosítottam őket arról, hogy – noha a nevezett politikust nagyra tartom – sem a gyermek nemzések, sem pedig a születésénél, de még a családtervezésnél sem ő járt a fejében, forgó gyomorral mentem tovább. A „Jobbik” fakesztjére pillantva először derültem a „Megg született a megfeszített” felirat nyelvi leleményén, a mondat tartalmának abszurditása – a betonba öntött fakeszt csúfágával együtt – azonban inkább elszomorított. Amikor Budapest utcáin évtizedek óta gyönyörű szakrális épületek hirdetik, hogy „nem csak kenyérről él az ember”, akkor hogy jön ahhoz bárki is, hogy szállás deszkából tákoltsz keresztelékkel vagy alumíniumcsőből összerakott menórakkal igyekezzen emlékeztetni minket a Biblia igazságára?

Vasárnap elmentem gyülekezetem délelőtti istentiszteletére. Az ígérdetségben hamarosan az egy héttel korábbi népszavazás eredményére terelődött a szó. Lelkésznünk költői kérdése – nevezetesen az, hogy annak ellenére, hogy a népszámlálás során hetven százaléknál honfitársunk mondta magát kereszténynek, most mindössze 1,7 millió ember szavazott a kettős állampolgárság bevezetése mellett – azt az állítást implikálta, mely szerint aki rendes keresztény, az csak igennel szavazhatott. Az előttem lévő padosorban egy fiatal pár (sajnos nem gyakori látvány templomainkban) látványosan elégedetlenkedett, kettenhárman pedig felálltak és kimentek. Magam mély szomorúsággal vettem tudomásul a népszavazás eredménytelenségét, ugyanakkor nem vagyok biztos benne, hogy lehet-e és – az előttem ülő fiatal pár elégedetlensége láttán – érdemes-e ily határozottan összekapcsolni a nemzeti szolidaritás és a keresztény hit kérdését.

Az adventi prédikációban „az új Ádám” megszületésére várva a befogadás bibliai parancsára utalt lelkeszünk. Pál apostol kifejezése felidézte bennem Bortnyik Sándor 1924-ben készült festményét, melynek kissé „blaszfém” címe: *Az új Ádám*. A képen egy talapzaton álló, utolsó divat szerint öltözött, jól felsült férfi látható, a talapzattól kiálló kurbli nyilvánvalóan az új Ádám és a modern

ember gépiességére, irányíthatóságára utal. Nem sokkal korábban olvastam egy statisztikát, amely szerint Európában a magyarok töltik a legtöbb időt a televízió előtt. Nem kell tehát manapság a kurbli, az emberek leülnek és nézik azt, ami – tisztelet a kevés kivételnek – divatot teremt, sekélyesen szórakoztat, közhangulatot alakít, az egymás iránti szolidaritásra (akár nemzeti, akár más keretben) azonban a legritkább esetben buzdít. Ami esetleg negyven év agymosása alatt nem sikerült, az sikerül most a szellemi környezetszennyezéssel, melynek hatásaira – a statisztika tanúsága szerint – mi, magyarok különösen érzékenyek vagyunk. Az új Ádámok tehát egyre nagyobb számban élnek velünk együtt, akár tetszik, akár nem. Az egyháznak pedig őket is kézen kell fognia, sőt: leginkább őket kell kézen fognia. Ezért érvélni egy nemes ügy mellett, mint amilyen például a kettős állampolgárság is, helyénvaló és fontos. Ugyanakkor minősíteni, akár csak utalásszerűen is megkérdőjelezni azoknak a keresztény hitét, akik nem fogadják el egy adott kérdésben az egyház álláspontját, súlyos hiba.

Autóvezetés közben az *Esti krónikában* a Pénzügyminisztérium politikai államtitkárnak nyilatkozatát hallgattam. A riporter arról faggatta, hogy milyen állampolgári javaslatok érkeztek a minisztérium internetes fórumára, melyet a 2005-ös költségvetés amolyan „társadalmi vitájának” szántak. Az államtitkár az első között említette az egyházak költségvetési támogatásának csökkentését, és ezt később újra megismételte. A népszavazást megelőzően a Medgyessy-kormány egykori egészségügy-minisztere „dobta be”, hogy a kórház-privatizáció elutasítása esetén bizony felül kell vizsgálni az egyházak által működtetett vagy működtetni kívánt egészségügyi intézmények helyzetét is. Az egyházi iskolák finanszírozását vagy a miniszterelnök vatikáni tárgyalását már nem is említtem, a helyzet így is világos: a jelenlegi kormány pontosan tudja, hogy az új Ádámok – és persze Évák – országában az egyházaknak való odamondogással híveket lehet szerezni. Ezt egyébként egy, a kormány által megrendelt közvélemény-kutatás eredményeivel is igazolni próbálják. Ennek adatai szerint ugyanis az ország polgárainak csupán tíz százaléka tekinti valóban élete meghatározó elemének a vallást.

Bernbe visszatérve karácsony előtt néhány nappal az interneten olvastam a „keresztény értelmiségiek”, köztük Donáth László lelkesz testvérünk nyílt levelét, melyben megkövetik azokat a híveket, „akik Isten ígéretének egyházaink általi megerősítése miatt az evangélium nélkülözhetővé, az evangélium megszorítottjává váltak”. A szerzőket „gyötörő szégyenérzettel tölti el egyházaink a szolgálatban való elméletatlansága”. A levélírók szava teszik az egyházak jobb oldali elfogultságát, ennek egyik aktuális megnyilvánulásaként azt a „tényt”, hogy az egyházi iskolák költségvetési megrövidítése kapcsán „püspökeink tiszta lelki gyermekeket rángattak bele politikailag kóros értékű akcióikba”. Felróják „egyházainknak”, hogy a népszavazás kapcsán az „igen” mellett agítottak, hogy „látványos egyértelműséggel hallgatnak akkor, amikor a náci szellem magyarországi feltámasztásának látványos kísérletéről értesülnek”, valamint hogy „kezdetől fogva elzárkóznak a soraikban hűzódó pártállami ügynökök átvilágítását óhajító elemi erejű közéleti-etikai kívánalomtól”.

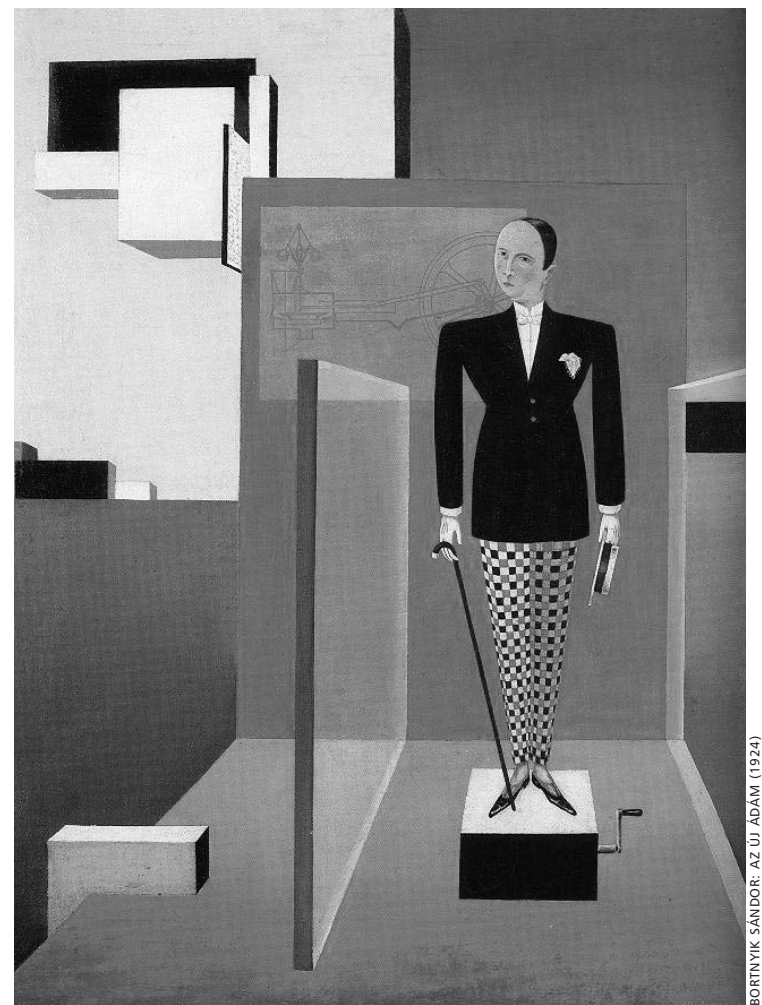
Hátrább az agarakkal!

Bevallom, nehéz szívvel olvastam ezt a karácsonyt közvetlenül megelőző súlyos episztolát. Donáth László a konfirmációmát követő években segédlelkész-ként szolgált Kelenföldön, sok jó hangulatú, hitben és tudásban erősítő ifjúsági óra emléke köt hozzá. Sokakkal ellentétben én azon sem haboroztam fel, hogy a liberálisok által kikoszorúzott képviselői mandátumot szerzett a szocialisták színeiben. Az ő családi indítatásával valóban megvolt annak a lehetősége, hogy hiteles baloldali személyiség váljon belőle. A hiteles baloldaliság ugyanis – amint ezt a nyugat-európai protestáns egyházak számtalan állásfoglalása is bizonyítja – korántsem összeegyeztethetetlen a kereszténységgel, sőt. Egyházunk taktikai érdekei pedig igenis megkívánják, hogy legyenek olyan, az egyházhöz szorosan kötődő emberek, akik képesek fenntartani a kapcsolatot a demokratikus Magyarország legkülönbözőbb szervezeteivel. Eddig úgy tűnt nekem, hogy ezt az együttműködést a sürölődások ellenére mindkét fél üdvözli. Donáth László az általa oly sokat kritizált Orbán-kormány idején nagy állami és egyházi támogatással – és persze dicséretes fáradhatatlanságával – felépítette a csillaghegyi gyülekezet új templomát. Éppen ezért volt érthetetlen számomra, hogy nevét felfedeztem egy ilyen, részizagságokat kétségtelenül tartalmazó, de igazságtalanul általánosító, stílusában pedig álságosan kenetteljes levél aláírói között. Az átvilágítással kapcsolatos – az egész országot érintő – áldatlan zűrzavarral mindnyájan tisztában vagyunk. De hogy írhat alá egy nyilvánvalóan politikai indítatású levelet egy evangélikus pap, aki tudván tudja, hogy az ő egyházának vezetői nagyon is – sokak szerint túlzottan is – csinálnak bannak a nyílt politikai állásfoglalásokkal, nem rángatnak gyermekeket sehová, *Sztehlo Gábor* örökségét ápolva pedig következetesen elutasítanak minden előítéletességet? Nem lehet hitelesen felróni az egyházban a pártosságot, ha magunk evangélikus lelkészként és keresztény értelmiségiként ilyen pártosok vagyunk. Az általánosításról – amely aztán végképp nem értelmiségi erény – nem is beszélve. Ha pedig egyházunk egyik lelkesze – úgy is, mint keresztény értelmiségi – nem ért egyet az egyház némely

lyek minél több ember számára teszik vonzóvá az adott párt üzenetét. Az elmúlt hónapok eseményei alapján úgy tűnik, hogy az egyházak ügye slágertéma lesz a továbbiakban is. Az egyházi reakciók – különösen katolikus testvéreinké – olykor persze nélkülöznek minden taktikai érzéket, és csak arra jók, hogy a „csuhásokról” élő hamis sztereotípiákat erősítsék.

Kinek jó ez az acsakodás? Mikor fogják belátni a szekuláris magyar állam képviselői, akármennyire is baloldali-liberális elkötelezettségűek, hogy az egyházak nemcsak akkor „társadalmilag hasznosak”, amikor szeretetszolgálatok révén segítik az elesetteknek, hanem akkor is, amikor iskoláik a tanulmányi eredményeket illetően az országos ranglista élén állnak, a világiaknál jóval kevesebb drogos gyereket „termelnek”, amikor kórházaikban az elhivatott gondoskodás okán a gyógyulásnak is jobb az esélyei, vagy amikor az általuk képviselt családmódel az egyetlen ellenpontja a jelenlegi tragikus népességfogyásnak? Mikor fogják belátni, hogy a fentiek fényében a hiteleti támogatás sem az ateista többség adóforintjainak elherdálása a kisebbség lelki üdvének érdekében, hanem az ország további működőképességébe és fejlődésébe fektetett tőke? És mikor fogják belátni az egyházak képviselői, hogy manapság következetesen kell ugyan érvényesíteni az egyházakat megillető jogokat, de már nem lehet a régmúltból ismert ideológiai közhelyekkel érvelni, hanem folyamatosan fel kell hívni a figyelmet az egyházak előbb említett konkrét társadalmi hasznára? És persze tényleg nem szerencsés a szószekről „pártpolitizálni”, vagy akár politikusként szószékre állni.

A fenti sorokat már megírtam, amikor az *Evangélikus Élet* január 30-i számában elolvastam *Fabiny Tamás* „lelkészi érintettsége okán” írott cikkét. Az én „laikus érintettségem” hasonló következtetésre jut: ha ez a jelenleg érzékelhető tendencia folytatódik, a kereszténység félreértése (szándékosan és jóhiszeműen kerülöm a „keresztényellenesség” kifejezést) egyre inkább elharapódzik, a nyilatkozatok mindkét részről tovább radikalizálódnak, annak mindnyájan csak a kárát láthatjuk. Talán még nem késő figyelmeztetni min-

BORTNYIK SÁNDOR: AZ ÚJ ÁDÁM (1924)

álláspontjával, akkor ezt a véleményét előbb talán belső fórumokon és nem a *Népszabadság* hasábjain kellene megosztania a közvéleménnyel.

A politikai pártoknak nem lehet persze a szemükre vetni, ha a szavazatmaximálást tekintik legfőbb feladatuknak, a választási kampányra készulve igyekeznek megtalálni azokat a témákat, ame-

den érintett: hátrább az agarakkal! Itt már nem csupán egyházaink, intézményeink vagy politikai pártjaink sorsáról van szó, hanem az emberi együttélés legelemibb szabályai, a társadalom működésének alapfeltételei kerülnek veszélybe. Ennek magakadályozása pedig mindnyájunk közös érdeke.

■ PRŐHLE GERGELY

„Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod...”

■ SZÁNTÓ VILMOSNÉ

Koszorúra gyűjtöttek egy lakóközösségben. Az egyik lakótárs, akiről mindenki tudta, hogy szorgalmas templomba jár, e szavakkal hátrította el a kérelmet: „Ne haragudjon, én nem járulok hozzá. Engem az illető felesége megbántott, ő maga mindig köszönés nélkül ment el mellettem. Nem haragszom, megbocsátottam, de ezt nem tudom elfelejteni. Nyugodjék békében – az én hozzájárulásom nélkül.”

Istennel a világ csak rajtunk keresztül találkozhat. Ezért az ő mienktől teljesen eltérő gondolataival, a mindenséget – s benne kivétel nélkül minden embert – átölelő szeretetével legelőször nekünk, magunknak kell tisztába jönnünk. Utána azokkal kell beszélünk erről, akik vallásos, templomba járó emberek. Mert hiszen ők azok – velünk együtt –, akiknek életéből kiolvashatja a világi ember Isten üzenetét. Azt, hogy „*így szeretet Isten világot...*” De vajon kiolvashatja-e?

Jó érzéssel vagy keserű szájjal nyugtazzuk, amikor a népszámlálás alkalmával egy-egy településen sokan, illetve kevesen vallják magukat valamilyen egyházhoz tartozónak. Arról azonban nem készülhet statisztika, hogy a vallásos emberek hány százaléka okoz megbotránkozást a „kivülállónak” szeretetlen, önző, személyválogató, bűnökét évekig, évtizedekig felhagyott meg nyilvánulásaival. Ezért még mielőtt bizonyos emberek egyházelességén, hitetlenségén fennakadnánk, azokkal kell közös nevezőre jutnunk, akikkel vasárnaponként egy padban ülünk a templomban, mert hiszen minket bízott meg Urunk azzal, hogy to-

vább sugározzuk az ő világhozzájárulását a világ sötétségében.

Az istentisztelettről mindig Isten áldásával indulunk tovább. „Az Úr áldjon és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát rajtad!” – hangzik vasárnapról vasárnapra. Igéjében őt szemléljük, az imádságban őrá emeltük tekintetünket. Mi sem természetesebb annál, mint hogy a róla ránk áradó fényt az emberek közé vigyük a hétköznapi életünkben.

Hányszor elmondtuk már életünk során: „... *jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod...*” Akkor hát ne késlekedjünk! Ne várjuk ölbe tett kézzel, hogy mikor lesz már meg, mikor jön már el... Hiszen mi vagyunk ennek az országnak az építőkövei, Isten akaratának keresői és követői. Ő rendelt bennünket munka-

társaivá. Az ő akaratja az, hogy gondolatból akarcsak egy morzsányit is megérte világítsunk ott, ahol vagyunk, ahogy az alkalom megkívánja. Nekünk, hacsak nem kifejezetten erre szól a megbízatásunk, nem kell szóval győzködnünk senkit. Az embereknek ott, ahol élünk, találkozniuk kell valakivel, akit nem ismernek, csak érintését érezhetik a szívükön. Feltéve, ha erre Urunk minket felhasználna. Bennünk a megszokottól eltérő gondolkodással kell szembesülnünk anélkül, hogy ezt bárki rájuk akarná erőltetni. És akkor megtörténhet, hogy az idők során kérdés születik bennünk; talán lesz közöttük, aki a titok nyomába ered, mert nem érti, mitől tudunk bizakodóbbak, megbocsátóbbak lenni. Talán közülük is bekerül egyik-másik a titokzatos erő vonzáskörébe, és elindul a fény irányába. Talán megkérdezi minket is erről-arról. Az is lehet, hogy érdektelen, közbülső marad. Ez azonban nem a mi dolgunk.

A mi dolgunk az, hogy ha Isten lámpásnak szánt, ne csak szélcsendes helyen próbáljunk világítani. Ha sónak rendelt, engedjük, hogy belekeverhessen a körülöttünk élők „ételébe”. Ha akarata ez: „szentek legyetek”, akkor különítsük el magunkat rendszeresen az ő számára a belső szoba csendjében, hogy rámutathasson: mi az, amitől szabadulnunk kell, és hogy megtölthessen szent Lelkével. Ha országa belőlünk, az élő kövekből épülhet, akkor legyünk megkülönböztethetőek az élettelen kövektől!

A börtönidő különösen jó alkalom arra, hogy átgondoljuk, mi üresedett rutinszerűvé hívó életünkben, mi akadályozza, hogy világítóeszközök lehessünk Isten kezében. „*Vigyázz tehát, hogy a benned lévő világhozzájárulásod sötétség ne legyen!*” (Lk 11,35)

■ FÜLLER TÍMEA

A csönd nagy kincs. Örülök is neki nagyon. Igyekezem megbecsülni, kihasználni, jól élni vele. A kicsik még nem értek haza, Noémi komoly képpel, elmélyülten dolgozik az asztalnál. Oldalt kidugja egy kicsit a nyelvével – ilyenkor megszűnik körülötte a világ. Végre én is haladni tudok a dolgommal. Élvezem a lendületet, a szabadságot, azt, hogy egymás mellett is ilyen jól, zavartalanul tudunk munkálkodni. Aztán sűrű, valami mocsan az asztalnál. Éppen csak hogy érzékelem a ficercést, de máris balsejtelnem támad. „Nem fogok veled törődni” – döntöm el gyorsan. „Lehet, hogy véletlen” – magyarázkodom magamban, de igazából azonnal tudom, hogy vége a nyugalomnak. Gond akadt az utunkba; nagyszájú, pimasz, kisgyerekre nyelvet öltöztető gond, olyan, amelyikhez *anya* kell, mert különben nem hajlandó megfutamodni semmilyen igyekezetre. Amelyre hiába néz szigorúan az ember lánya, makacsul megveti a lábát a lelkiünkben, és csípőre tett kézzel, merészen állja a pillantásunkat. Hajjaj, már jön is Noncsi. Biggyed a szája.

– Anya, segíts!
– Talán a mateklecké – reménykedem, de a kezében kockás füzet helyett egy borítékot szorongat. Nocsak. Már a címzés is rajta van: „Istennek. Mennyország. Fő utca 1.” Jaj, csak nehogy az irányítószámot kérje...

– Anyuci, szerinted mennyi bélyeget ragasszak rá, hogy elvigye a posta? Ha külföldnek számít, akkor jó sokat kell, ha meg közel van, a szívünkben, ahogy mondtad, akkor keveset.

Na, rögtön eszembe is jut a híres

A levél

mondás, miszerint kis gyerek – kis gond, nagy gyerek – nagy gond. Felöltik bennem a békés böfítetések, a nyugalmas pelenkázások időszakai, amikor még nem kellett megfejtenem a világegyetem titkait ahhoz, hogy jó anya legyek. Most azonban itt a kérdés, amelyre csak hümmögök, de válasza nemigen telik a tudományomból. Vakargatom a fejem, motyogok valami ígéretfelét, hogy utánajárok, és feltétlen eljuttatom a címzetthez... Hát ha megelégszik ennyivel. De valami még mindig aggasztja. Bizonytalanul álldogál egyik lábáról a másikra:

– Átnéznéd a helyesírást, anyuci? Tudod, én még csak második vagyok. Biztos van benne hiba.

„Végre egy nekem való feladat!” – örülök meg. Mi több, így kiderül az is – csak úgy melleleg –, hogy mire vágyhat olyan erősen a lányom, hogy Istennek levelet ír az ügyben. Kíváncsian bontogatom az összegöngyölt kis papírtöredéket. A tarkabarka virágkoszorúval díszes levélpapíron mindössze két rövidke sor áll: „Istenem, boldog új évet! Szeretettel: Noncsi”.

Egyenlőre nem több. Seholy új ruhát, kitűnő bizonyítványt, zongorából ötöt „szeretnék”, seholy egy kis protekciókérés, amelyre én magam oly sokszor használok fel imádságaimat. De még csak kérdés sincs bonyolult ügyei felől: „Hova megy az, aki meghal? Vagy: „Miert veszednek velünk folyton a fiúk?” Semmi, csak egy kedves, baráti jókívánság. Vajon kapott-e már Isten valaha ilyet? Tölem aligha. Komolyan rakom vissza a borítékba a levelet.

Bámulom a címzést. Isten. Mennyország. Fontos lenne eljuttatni hozzá. Hadd lássa, van még remény.

Örökbefogadó szeretet

EVÉLET LELKI SEGÉLY

► „Hat éve vagyunk házasságban, de sajnos eddig még nem köszöntött be hozzánk a gyermekáldás. Házasságunk örömteli, de nagyon hiányzik a gyermek az életünkéből. Annak ellenére, hogy az orvosok szerint van esélyem saját gyermek kihordására, férjemmel két éve jelentkeztünk örökbefogadó szülőknek. Nemrégiben értesítettek bennünket, hogy sorra kerültünk a listán, és felajánlottak számunkra egy édes másfél hónapos babát. Tulajdonképpen nagyon boldogok vagyunk – hiszen erre vártunk, ezért a pillanatért imádkoztunk –, mégis megijedtünk. Vajon képesek leszünk-e ekkora felelősséget hordozni? Nagyon foglalkoztat az a kérdés is, hogy szabad-e elmondanunk – és ha igen, mikor mondhatjuk el neki – azt, hogy nem mi vagyunk az ő vér szerinti szülei. Anyai kétség rohant meg hírtelen, hogy nem is tudjuk, mit tegyünk.”

Kedves Márta és Gyula! Szeretettel köszöntöm Önöket Urunk szavával: „*Aki befogadja ezt a kisgyermeket az én nevemért, az engem fogad be; és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött.*” (Lk 9,48b)

Csodálatos és tiszteltető az az, amit elterveztek! Ma, amikor anyai gyermek meg sem születet, mert vér szerinti szülei nem hajlandók áldozatot hozni értük, különösképp megható az az örökbefogadó szeretet, amely elhatározta, hogy magukhoz vesznek egy kitaszított gyermeket. Szeretném bátorítani Önöket: jó úton járnak, és nagyon örülök annak, hogy a szülei, a leendő nagyszülők és az egész család örömmel fogadta a jó hírt!

Az azonban természetesen, hogy az örökbefogadásnak megvannak a maga gondjai. Talán úgy lehetne ezt megfogalmazni, hogy mindazt a nehézséget, szorongást, fáradtságot, a növekvő gyermek váratlan változásait, amelyeket minden

szülő átél a vér szerinti gyermekeivel kapcsolatban – különösen az első esetben –, az örökbefogadó szülő esetleg azzal a gondolattal éli meg, hogy a gyerek biztosan azért viselkedik ilyen furcsán, mert nem az ő vére... Netán ha a gyerek túl indulatos vagy éppen ellenkezőleg: túlságosan is magába forduló, sírva teszi össze a kezét, és így kiált fel: „Ó, Istenem, mi lehet még ebből?”

Mindezek ismeretében teljesen érthető, hogy megtorpannak a cél előtt. Hirtelen a vállukra nehezedik a szülői felelősség súlya. Míg a várandósság kilenc hónapja alatt az édesanya és az édesapa csodálatos módon szülővé értek, addig Önöknek váratlanul pottyann most az ölkébe egy drága, de törékeny ajándék, egy emberi élet. Minden bizonnyal felkészítik majd Önöket arra, hogy miként kell ápolni a csecsemőt, nyilván érdeklődve olvasják a gyermeknevelésről szóló irodalmat is, de a szülői hivatás mikéntjét úgyis a gyakorlatban tapasztalják majd meg. A szeretetelti hozzáállás, a valódi érzelmekből fakadó érdeklődés, az elfogadás létköre az örökbefogadott gyermekben olyan lélektől lélekig ívelő kötődést hoz létre (nevelő) szülei iránt, amely már semmiben sem különbözik a vér szerinti kapcsolattól. Ehhez azonban elengedhetetlen annak a bizalmi viszonynak a kialakítása, amelynek alapja az őszinteség.

Igen, a kisgyermeknek kezdettől fogva tudnia kell származása titkáról. Az első hónapokban, sőt éveken, egészen a gyermek eszméléséig ez csupán annyit jelent, hogy a szülők nem fontolgatják azt, hogy eltitkolják előtte, honnan jött. Ez akarva-akaratlanul is feszültséget szülne a családban. A kisgyermeknek bámulatos antennájuk van arra, hogy megérezzék, felfogják a körülöttük élő felnőttek gondolatait, érzéseit. Nem kell attól tartani, hogy a felnövekedett gyermek elhagyja nevelőszüleit pusztán azért, mert azok nem a vér szerinti szü-

lei. Ellenben végletesen megronthatja a közöttük lévő harmonikus kapcsolatot az, hogyha a gyermek – vagy esetleg már fiatal felnőtt – megtudja, hogy azok, akiket becsült és szeretett, becsapták őt. Sajnos számtalan esetben egyes „jóakarátú” ismerősök leplezik le az örökbefogadott gyermek előtt a nagy titkot, mély, sokszor gyógyíthatatlan lelki sebeket okozva. A gyermekek nem tudják elhordozni, hogy titkokkal éljenek együtt, és ennek a feszültségnek – különösen serdülőkorban – elviselhetetlen lesz a számukra, míg nem aztán csavargásban, depresszióban, esetleg kriminális cselekményekben nyilvánul meg.

Ezért amikor majd a származásáról kezdenek beszélgetni gyermekükkel, induljanak ki a valóság jól megfogható mozzanataiból. Sétáljanak el vagy látogassanak el oda, ahonnan elhozták őt. Bátran mutassanak rá az épületre, és mondják meg neki: „Látod, itt találtunk rád, és mindjárt tudtuk, hogy hozzánk tartozol! Olyan boldogok vagyunk, hogy együtt lehetünk, és ez így lesz mindig!” Az Önök nyíltsága, őszintesége a kezdetektől fogva olyan bizalmi alapot ad a gyermeküknek, amelyre felépülhet aláhatatlan kapcsolatuk épülete.

Kedves leendő szülők, Márta és Gyula! Ne aggódjanak, ne rémüljenek meg, és főként el ne fússanak a várva várt, de mégis oly sok kétséget hordozó, csodálatos lehetőség előtt! Az Úrtól kérték ezt a gyermeket, és ő áldásaival gazdagítja életüket. Megadja az erőt, a bölcsességet a gyermek neveléséhez. Maradjanak élő kapcsolatban az Úrral! „*Bízd az Úrra dolgaidat, akkor teljesülnek szándékaid. Mindent rendeltetésének megfelelően készít az Úr...*” (Péld 16,3–4) Imádságban hordozza Önöket:

■ SZŐKÉNÉ BAKAY BEATRIX

Leveleket „Lelki segély” jelleggel várjuk szerzőségeink címére. Kérjük, jelezzék, hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a levelekre adott válasz lapunkban is megjelenjen.

HETI ÚTRAVALÓ

Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa. (1Jn 3,8b)

Bőjt első hetében az Útmutató reggeli igéi a kísértésben, próbatételben való győzelmes helytálláshoz adnak segítséget, melynek záloga – amint a bevezető zsolnáversben olvasható – Isten személyes ígérete: „*Ha kiált hozzámm, meghallgatom, vele leszek a nyomorúságban, kiragadom onnan, és megdicsőítem őt.*” (Zsolt 91,15) Jézus negyvenéves pusztai tartózkodásában megismétlődik és beteljesül Izrael negyvenéves pusztai vándorlása. A kísértő is ismeri: „*Ha (mivel) Isten Fia vagy...*” (Mt 4,3,6) Jézus a Szentírás igéivel válaszol: „*Meg van írva...*” (Lásd: 5Móz 8,3; 6,16; 6,13) Az ördög is ismeri a Bibliát; meg ne tévesszen bennünket! „*Mikor az ördög megkísért, szívemet azzal vigasztalom, hitemet azzal erősítem, hogy ismerem Azt, aki az ördögöt legyőzte.* (...) Két fegyverünk van, amelyetől reszkette fut az ördög: az ige és az imádság. E kettő közül az egyik mindig útban legyen, hogy meg ne szakadjon a beszélgetés Isten és ember között.” (Luther) Ezt az élő, on-line kapcsolatot a Szentlélek teljesen ingyenes hozzáféréssel biztosítja mindazoknak, akik regisztrálták magukat a nyilvános, invokációs segítségkérő vonalon (lásd a bevezető „invocavit” zsolnárigét). „*Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk.*” (Zsid 4,16) A bűn törvényszegés, Isten elleni lázadás; „*... az ördög cselekszi a bűnt kezdettől fogva...*” (1Jn 3,8a) Heti igéink az egyetlen megoldást hirdeti: akik Istentől már újjászülettek, azok részesei Krisztus győzelmének, mert őbenne élnek! Az istenfélő és kegyes Jób kiállta a hit próbatételét. A vádoló a mai napig is folytatja sátáni celszövéseit ellenünk. Mi el tudnánk-e mondani: „*Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!*” (Jób 1,21) Ne a magunk erejében bízunk, hanem Isten hűségében, mert ő „*nem hagy titeket erőtlön felül kísérténi; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni!*” (1Kor 10,13) A lelki paráznság Istennel szemben elkövetett hűtlenség. Az ördög a bűnös kívánságok által támad a szívünkben. A bűnbánat és megálkodás nem hiábavaló, mert Isten a megtérő bűnösnek kegyelmet ad. Jakab tanácsa: „*Engedelmeskedjétek azért az Istennek, de álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek.*” (Jak 4,7) Böjti örömhír, nemcsak zsidóknak: az irgalmas és hű főpap keresztalála által megsemmisítette az ördögöt, hogy megszabadítsa testvéreit, tehát azokat, akik teste és vére által vele egyévé lettek, „*rádás-ként*” már e földi életben. „*Mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek.*” (Zsid 2,18) A hét végén a négyenűvű kísértő további ezeréves sorsáról olvashatjuk János látomását, s ekkor Krisztus ezeréves uralma alatt életre kel a vértanúk serege, és ítélő hatalmat kap. „*Boldog és szent az, akinek része van az első feltámadásban*” (Jel 20,6), mert „*győzelmet vettél, ő, Feltámadott!*” / Dicsőséggel fényes a diadalod!” (EÉ 388,1)

■ GARAI ANDRÁS

Nyaralás Balatonszárszón

A balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon mostantól fogadja a nyári szezonra való jelentkezéseket. Március 31-ig kizárólag lelkészek és lelkészcsaládok jelentkezését várjuk. (Családtagnak a házastársat és a szülőikkel egy háztartásban élő gyermekeiket tekintjük.)

Április 1-jétől május 31-ig várjuk az egyházi alkalmazottak jelentkezését.

A jelentkezőket turnusokban tudjuk fogadni. A turnusok egy-, illetve kéthetese lehetnek, mindig vasárnap vacsorával kezdődnek, és következő vasárnap ebéddel érnek véget.

Jelenlegi áraink:

Lelkészek (és családtagjaik)

- Felnőtt: 2000 Ft/fő/nap + 300 Ft/fő/nap idegenforgalmi adó
- Gyermekek (14 éves korig): 1000 Ft/fő/nap

Egyházi alkalmazottak (és családtagjaik)

- Felnőtt: 3000 Ft/fő/nap + 300 Ft/fő/nap idegenforgalmi adó
- Gyermekek: 1500 Ft/fő/nap

Az árak teljes ellátást tartalmaznak. (Az árak esetleges emeléséről a márciusi igazgatótanácsi ülésen születik döntés.)

Jelentkezni írásban, kitöltött formanyomtatványon lehet. A nyomtatványt az első telefonos időpont-egyeztetés után küldi el az intézmény a jelentkezőnek e-mailben, faxon vagy postai úton. Az intézmény várja a telefonos jelentkezéseket a 20/824-3143-as, valamint a 84/563-950-es telefonszámon.

Pályázat iskolaigazgatói állás betöltésére

A Győri Evangélikus Egyházközség presbitériuma meghirdeti nevelési-oktatási intézménye, a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, Gimnázium, Szakiskola, Általános Iskola és Óvoda (Győr, Péterfy Sándor u. 2.) igazgatói állását.

Képzési és egyéb feltételek a Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási intézményeiről szóló törvénynek megfelelően:

- egyetemi szintű pedagógus-oklevél
- legalább 5 éves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat; vagy
- evangélikus lelkészi végzettséget igazoló oklevél és legalább 5 éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatási gyakorlat
- keresztény elkötelezettség
- evangélikus vallás
- konfirmáció, lelkészi ajánlás
- vezetői képességek megléte
- idegen nyelvtudás előnyt jelent

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb információk:

Az állás elfoglalásának ideje: 2005. augusztus 16. A megbízás 6 év időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje: az OM-közlönyben való megjelenésétől számított 30 nap. A pályázat elbírásának határideje: 2005. május 31. Juttatások a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai önéletrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell a pályázó legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat (iratok) hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványát, lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkésztől, lelkész esetében az illetékes püspöktől.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről:

Győri Evangélikus Egyházközség, 9025 Győr, Petőfi tér 2. Tel.: 96/524-708, János Attila megbízott igazgató lelkész

Postacím: Győri Evangélikus Egyházközség, 9025 Győr, Petőfi tér 2. Tel.: 96/524-708, János Attila megbízott igazgató lelkész

Kérjük, a borítékra írják rá az intézmény megjelölésével: „Igazgatói pályázat”.

Lapunk a világhálón: www.evelet.hu

ISTENTISZTELETI REND | 2005. február 13.

Böjt 1. vasárnapja (Invocavit). Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 4,1–11. Alapige: Zak 3,1–7. Énekek: 75., 275.

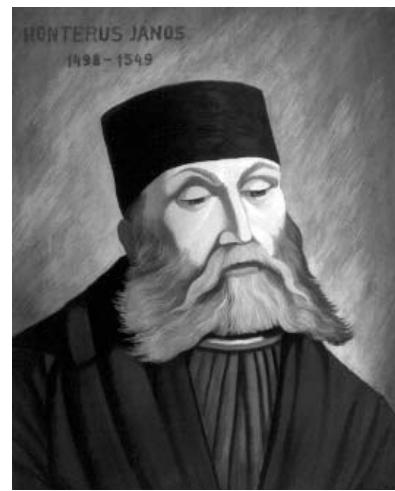
I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Horváth-Hegy Olivér; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Blázy Árpádné; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. Missura Tibor; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Varsányi Ferenc; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 5. (szeretendőség); **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Győri Gábor; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidélisz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidélisz András; **Kerepesi út 69.** de. 8. Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. Gerlai Pál; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Gerlai Pál; **Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkészség)** du. 6. (úrv.); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) ifj. Hafenscher Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11.** de. 10. (családi, úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Peter Kerschbaumer (Ausztria); du. 4. Peter Kerschbaumer; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Wiszkidenszky András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentmiklós, XVIII., Rákóczi út 83. (ref. templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi, úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

CSILLAGOK ÚTJÁN

Honterus, az erdélyi reformátor

► „A legnagyobb szász ünnep a reformátor tiszteletére tartott Honterus-ünnep. (...) Ezt a brassói ünnepet az egész város tartja. (...) Ez a felséges nap se regszemléje az egész szász népnek, mely ősi alakjában gyülekezik össze erre a pompát méltóságos komolysággal egyesítő királyi színjátékra. (...) Most felcseng a szent nemzeti ének, az Erdélyország, áldás földje, a templomudvar öreg hársfáinak zöld lombja megreszket népeinek felharsán hangjára, és a menet megindul (...) a magyar és román nézők sorfala között...” – írja *Adolf Meschenhörfer* brassói író *Kós Károly* fordításában *Corona* című regényében. S bár a trianoni országsonkítás óta az akkor még háromnyelvű és számarányát tekintve egymással nagyjából megegyező lélekszámú nemzetek városában a magyarság megduplázódása mellett a románság huszonháromszorosára duzzadt, s a Barcaságot évszázadokon át felvirágoztató németiség lélekszáma harmadára csökkent, a Luther által a „magyarok apostolának” nevezett erdélyi szász író, humanista tudós, nyomdász, evangélikus prédikátor, az erdélyi szászok reformátora, *Honter János* szellemisége országhatárokat átvélve is tovább él. Ebből a mai generációkra hagyott örökségből jelen írásunkban – az általános életrajzi összefoglaló mellett – Honter talán legkevésbé ismert, *földrajzi-csillagászati* vonatkozású tevékenységét tekintjük át abból az apropóból, hogy az e szakterülethez kapcsolódó fő művének első kiadása 475 esztendeje jelent meg.

1530-ban jelent meg Krakkóban. A könyv 1692-ig összesen 126 (!) kiadást, illetve más kötetekben szereplő utánnomást ért meg Európa-szerte a latin mellett német, francia és olasz nyelven. Az addig iskolai szinten elhanyagolt természettudományos ismeretek terjesztését és oktatását elősegítő, úttörőnek tekinthető földrajztankönyv két fő fejezetre tagolódott: az egyik a csillagászatot, a másik a geográfiát tárgyalta. A tizenhat oldalas első kiadás még prózai formában tartalmazta a tudásanyagot, de az 1541-ben Erdélyben nyomtatott változat már 1260 hexameterben fogalmazta meg a mondanivalót; a földrajzi fejezet Európát külön, Ázsiát és Afrikát pedig összevonva tárgyalta. Az egy évvel későbbi verzió szövegéhez már tizenhárom térkép és három ábra is csatlakozott – köztük egy kétlapos világtérkép, mely egyben Amerika egyik korai ábrázolása is volt. Ebben rejlik a *Rudimenta Cosmographica* legrégebbi kiadása, hiszen ez tette a világ legelső zsebatlaszává.

Honterus 1532-ben Bázelen szerkesztette és metszette az első, a mai elveknek megfelelő *csillagterképet*. A mű alapját *Albrecht Dürer*, a hírneves nürnbergi mester ábrázolása szolgált. A nagyméretű atlasz külön-külön az északi és a déli éggömbről 48 konstellációban 809 csillagot ábrázolt. Honterus nagy érdeme az, hogy a korábbi gyakorlattól eltérően – amikor is a csillagok elhelyezkedését tükröképszerűen, jobb és bal oldalukat felcserélve ábrázolták – valódi állásukban mutatta a csillagképeket. A kiadvány fontosságát jelzi, hogy az öt további kiadást megélt térkép a középkor világtérképét meghatározó ókori szerző, a görög *Ptolemaiosz* arab tudósok által megőrzött és Európába visszajuttatott, *Almagest* című alapművének 1541-es és 1551-es kiadásában is napvilágot látott.

■ REZSABEK NÁNDOR

Honter János (Johannes) valószínűleg 1498-ban született az 1211-ben *II. András* király által behívott német lovagrend telepesei alapította Brassóban, Magyarország – és Európa – legkeletibb védőbástyáján. Vezetékneve, valamint apjának, a tehetőes tímármesternek és bőrkereskedőnek pontos kiléte szintén máig bizonytalan. Már szülővárosában igen alapos iskolai képzésben részesült a dominikánusoknál, a biztos családi háttér pedig lehetővé tette a tehetséges ifjú számára, hogy Európa kiváló egyeteméin kepezhesse magát. Ekkortól használta a Honter nevet, míg később – a kor szokásának megfelelően – latinosan *Honterus* formában írta. 1520-tól 1525-ig Bécsben, 1525-től Krakkóban, 1532-ben Bázelen tanult, de megfordult Regensburgban, Nürnbergben és Wittenbergben is. Krakkóban a képzésen való részvétel mellett már oktatott, és tudományos munkái jelentek meg, míg nevezetesen, Dél-Erdélyt ábrázoló térképét Bázelen készítette el.

Szülővárosába 1533-ban tért vissza, és a Bázelen elsajátított nyomdász-mesterséget és fametszést 1539-től saját nyomdájában gyakorolta: részt vett a város papírmalmának létesítésében, és huszonnégy év alatt több mint harminc – főként saját – könyvet nyomtatott ki. A város köz- és kulturális életében is jelentős szerepet játszott: tanácsstag, iskola- és könyvtárszervező, tanító volt, a korszerű népoktatás egyik megalapozója. Miután visszatért Brassóba, a híres Fekete-templom káplánjaként, majd 1539-től annak plébánosaként működött. 1542-től szülőföldjén először terjesztette a lutheri tanokat. Nagy szerepe volt abban, hogy Brassó lakossága áttért

az evangélikus hitre – a plébániatemplomban 1542-ben vezették be a német nyelvű istentiszteletet, a városi tanács pedig 1543-ban esküdött fel az új tanra. A Brassó és a Barcaság reformációját szervező könyve 1543-ban jelent meg – e munkáját maga Luther is nagyra értékelte; az ő előszavával adták ki Wittenbergben. E mű folytatásaként az erdélyi szász egyházak reformációjáról szóló kiadványa 1547-ben látott napvilágot. 1544-től már Brassó vezető lelkészeként tevékenykedett. 1547-ben az erdélyi szászok képviselője „egész Szászország” reformációjával bíztta meg. Utódai nem voltak: két fiával és vejeével a pestis végzett. Maga a polihisztor 1549-ben szülővárosában hunyt el.

A hazai földrajzi irodalom kezdetének és a Honterus egyik fő művének tekinthető *Rudimenta Cosmographica* (A kozmográfiai alapismeretei) legelső kiadása

Honterus szobra Brassóban

Zsolnai Vilmos emlékezete

Hatvan évvel ezelőtt – 1945. február 12-én – halt meg *Zsolnai Vilmos*, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium igazgatója. *Zwick János* Vilmosként született Kucurán, a Délvidéken 1881. október 31-én; édesapja evangélikus kántortanító volt. Kiskunhalason érettségizett, majd Budapesten szerzett matematika-fizika szakos tanári oklevelet. 1904-től kezdve a soproni, a pozsonyi és a selmecbányai evangélikus gimnáziumban tanított. Az első világháború első napjától kezdve részt vett a szerbiai, galíciai harcokban.

1918. április 11-én századosi rangban leszerelt. 1918. szeptember 1-jétől tanított Nyíregyházán. A következő évben megszervezte az ifjúsági természettudományos kört, vezette a tápintézetet, segített a cserkészcsapat irányításában. A gimnázium 1921-ben felvette *Kossuth Lajos* nevét, majd 1924-ben realgimnáziummá alakult. Zsolnai Vilmos 1925-ben hozta létre a gyűjtőkört. 1930 óta vezette a gimnáziumot igazgatóhelyettesként *Teltsch Kornél* igazgató betegsége miatt, és 1933. január 1-jén nevezték

ki igazgatónak. 1933-ban, *Luther Márton* születésének 450. évfordulóján kezdeményezésére fákat ültettek a gimnázium udvarán.

1934-ben Zsolnaira magyarosította a nevet. Meglátogatott huszonkét hazai középiskolát, és tapasztalatait leszűrve kezdte meg az intézet külső és belső alakítását. Folyami kavicsal sártalanította az iskola udvarát, és két, Eötvös utcai lakás vásárlásával bővítette; az iskola külső falát zöld-fehér kőporos vakolattal látta el. Megoldotta a folyások fűtését, a tantermeket sötétítéssel tette alkalmassá a vetítésre. Minden hónapban volt filmvetítés; az iskolának volt filmfelvevő és -vetítő készüléke. A nagy létszámú osztályokat párhuzamosította. 1934-ben a realgimnázium visszaalakult gimnáziummá.

A gimnáziumi oktatás megindulásának 75. évfordulóján, 1936-ban kétnapos ünnepséget rendezett az igazgató. A templomi ünnepséget *dr. Vietórisz József*, az iskola korábbi igazgatója nyitotta meg. Az ünnepi beszédet *Duszik Lajos* egykori növendék, az 1903-as Kossuth-

pályázat győztese, miskolci evangélikus lelkész, meghyaljai főesperes tartotta.

Zsolnai Vilmos különös gondot fordított az ének- és zenekar működésére. Elkísérte őket valamennyi magyarországi evangélikus gimnáziumba vendégszereplésre; kirándultak Kassára, Budapestre, Bécsbe. Lefordította *Schiller Örömmódját*, amelyet *Beethoven* is felhasználta a IX. *szimfóniában*. Ez most az Európai Unió himnusza.

Zsolnait 1942-ben nyugdíjazták. Ki-nevezték tanügyi főtanácsosnak „méltóságosi” címmel. A kormányzótanács visszahívta az igazgatói székbe, így végül 1944. szeptember 1-jén vonult nyugdíjba. A front elől Budapesten keresett menedéket családjával együtt. A budai harcok utolsó napján, 1945. február 12-én aknaszilánk oltotta ki az életét; Nyíregyházán, az Északi temetőben temették el. Hálás tanítványai az 1992-ben újra evangélikus Kossuth Lajos gimnáziumban tantermet neveztek el róla. Az emeleti folyosón arcképével ellátott emléktábla hirdeti emlékét.

■ DR. REMÉNYI MIHÁLY

Szelektív hulladékgyűjtés, ahogyan mi csináljuk

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

tunk, igénybe véve a községgondnokság segítségét.

A szelektív udvarnak köszönhetően ez idáig összesen 132 tonna lakossági hulladék került újrahasznosításra, ezen felül 560 liter sütőzsiradékot és több tonna veszélyes hulladékot (akkumulátor, gyógyszer, vegyszer, növényvédőszer, elektronikai hulladék) is begyűjtöttünk. A hulladékért kapott támogatásból (átvételi ár) újrahasznosított műanyagból készült padokat tettünk ki a lakótelep gyűjtőre, az iskola- és az óvodaudvarra, valamint szelektív gyűjtésre alkalmas kis szeméttartályokat helyeztünk el a településen, és folytattuk a fa- és növényültetést is. A befolyt összeget nyitás után két évig teljes egészében a közterületek fejlesztésére fordítottuk, ezzel is motiválva a lakókat a programban való minél szélesebb körű részvételre. A kommunális hulladék mennyiségének csökkenése lehetővé tette, hogy házanként egy-egy szeméthyűjtő konténeret visszamondjanak. A lakóknak ez jelentős megtakarítást jelent, hiszen ezáltal kevesebb lett a közös költség.

► **Németországban rövid idő alatt hozzászórtam ahhoz, hogy a szemetet különválogatva gyűjtssem, s az utcán elhelyezett konténerekbe helyezzem. Hittem abban, hogy újrahasznosításra kerül, és nem lesz az általam vásárolt csomagolóanyagokból dioxin, pernye vagy lerakott szemét. Hazatérve nem tudtam megszabadulni ettől a szokástól; inkább a társasház padlásán gyűjtöttem három évig a különválogatott szemetet, mint hogy a vegyes, kommunális gyűjtőbe tegyem. Bízom benne, hogy egyszer majd itthon is elindul ez a gyakorlat, s ha más nem, hát majd mi kezdjük...**

Megszületett a Rügyecske Alapítvány és vele együtt a lehetőség, hogy német önkénteseket fogadjunk. Kétkezi segítségük ígéretével már megvalósíthatóbbnak tűnt a szelektív hulladékgyűjtés a kistarcsai lakótelepen, így pályázatok írásába kezdünk, és felkutattuk a közeli hulladékátvevőket. Minden hulladékfajtára – a veszélyes hulladék kivételével, melyet viszont ingyen elszállítanak – sikerült olyan átvevőt találni, amelyek fizet a különválogatott hulladékért. A lakosságot közös fülettelésel igyekeztük megnyerni az ügynek; 2000-ben nyolcvannegy fát ültettünk el a lakótelepen és

egyéb veszélyes hulladékot is hozhat a lakosság az udvarba. A leadott, még használható ruhák hajléktalanszállókra kerülnek, a rongyokat pedig a Retextil manufaktúraműhely hasznosítja.

Rendszeresen tartottunk a lakótelepi általános iskolában *környezetvédelmi nyílt napot*, amelynek során erdőt és udvart takarítottunk, fákat ültettünk, a tízórai után pedig különféle kézműves-foglalkozások várták a gyerekeket (agyagozás, játékkészítés hulladékból, batikolás, erdőpedagógia stb.). A szelektív hulladékgyűjtés mikéntjét játékos osztályfőnöki órák keretében ismertettük meg a gyere-

a szomszédos iskola, óvoda területén a lakók, illetve a gyerekek segítségével.

Hosszas előkészítő, szervezőmunka és rengeteg befektetést önkéntes munkóra árán sikerült megnyitnunk a szelektív hulladékgyűjtő udvart 2002. április 19-én Kistarcsán. A színvonalas programokban bővelkedő megnyitót követően a lakosok egy színes, rajzos kiadványt kaptak, amely részletesen elmagyarázza, hogy mi a jelentősége a hulladékszelektálásnak, és kifejti a válogatás helyes módját. A jelenlévők olyan kisméretű, háromrekeszes szemeteskukát is rendelhetek, amely befér a lakótelepi házak mosogatója alá. Körülbelül ötvenen éltek ezzel a lehetőséggel.

A hulladékudvar, mely minisztériumi és önkormányzati támogatással jött létre, jelenleg tizennégy gyűjtőedénynek biztosít helyet. Ezekben papír (vegyes papír és hullámkarton), fém (vas és alumínium), üveg (színes és fehér), illetve műanyag (PET, fólia, kemény) helyezhető el. Ezenkívül sütőzsiradékot és szárazzelemet, valamint évente kétszer

kezzel. Az osztálytermekben szelektív gyűjtőedényeket, a folyosókon pedig szárazzelem- és alumíniumgyűjtő dobozokat helyeztünk el – nem egészen eredménytelenül.

Az iskolai teleházban 2002-ben megnyitottunk Környezetvédelmi Tanácsadó Irodánkat, 2003 februárjában pedig a lakótelepre, egy önálló helyiségbe költöztünk. Ez egy újabb jelentős lépcsőfok volt a környezettudatos szemléletmód kialakítását célzó munkánkban. Itt környezetbarát kozmetikumok, mosó- és tisztítószerek, újrapapírból készült boríték, fénymásolópapír és füzetek vásárolhatóak, ingyenes kiadványok, könyvek kaphatóak, továbbá lakossági tanácsadással is várjuk a hozzánk fordulókat. Az iroda mellett kialakítottunk egy gyógynövénykertet, sőt a közelben két komposztálót is elhelyeztünk a szerves hulladék helyben történő hasznosítására. A komposztálást az óvodában is elindítottuk, a község területén keletkező nyesedéknek és kaszáléknak pedig egy komposztgödört ásat-

A hulladékgyűjtő udvart lassan körbefutja az általunk ültetett borostyán és vadszőlő, eltakarva a konténereket, amelyek látványát a szomszédos ház lakói eleinte kifogásolták. Minden tavasszal beültetjük a bejáratnál félkörívben kialakított virágágyást egynyári színes virágokkal, s hamarosan tető is készül az udvar fölé a csapadék elvezetésére. A növények locsolása, gondozása, a konténerek ellenőrzése, a nem odaillő hulladékok kiszedése, tömörítése, utóválogatása folyamatos ellenőrzést kíván, amelyet jelenleg öten végzünk önkéntes munka keretében.

Reméljük, hogy mások is kedvet kaptak hasonló szelektív hulladékgyűjtő udvarok kialakítására, mert egyelőre a szelektív gyűjtés elterjedését leginkább alulról jövő kezdeményezésektől várhatjuk. Hiszen ahogy példánkból kiderül, a szelektív hulladékgyűjtés – ha a rendszeres felügyelet helyben megoldható – akár jó befektetés is lehet.

■ FERJENTSIK VIOLA
alapító, kistarcsai programfelelős

...emlékezzél meg az egész útról...

Mint korábban már hírül adtuk, 2004 tavaszán Tóth Béla tollából megjelent könyv alakban a pápai evangélikus gyülekezet története. A kötet bemutatójára összeállítottunk egy kiállítást. Az anyag olyan méretű volt, hogy úgy éreztük, valamilyen formában meg kell örökítenünk az utókor számára. Első gondolatra egy egyszerű felvételt képzelünk el, aztán már egy rövid film képe lebegett a szemünk előtt. Mire a végére értünk, negyvenöt perces dokumentumfilm lett belőle.

A film végigkíséri a gyülekezet történetét az 1520-as évek végétől egészen napjainkig. Gyülekezetünk életén, épülésén, harcain, a történelmi viharokban megélt küldetésén keresztül jól nyomon követhetők a magyarországi reformáció állomásai, a közelmúltól pedig ma is élő személyek számolnak be átélte hitelességgel. A visszaemlékezés alkalmat ad arra, hogy erőt gyűjtsünk a mindennapok szolgálatában, és bátran harcoljunk meg mi is a hit nemes harcát.

A film elkészítése során az alkotók is változatosan mentek keresztül. Horváth Géza operatőr és Huszár Hajnalka szerkesztő odaadással végezte feladatát. A munkából alkotás lett. A képekből meg-

szólaló történelem. A riportokból Istenre mutató ujj.

Végig lehetne kísérni a film létrejöttének minden fázisát az ötlet megszületésétől kezdve a forgatókönyv írásán át az első felvételekig. A szerkesztés és vágás minden részletét. Ahogyan darabokból, másodpercekből, szavakból és képkockákból összeállt egy-egy rész. Ahogy a zenei háttérnek elképzelt darabok beilleszkedtek a helyükre. Ahogy éjszaka megálmodott képek váltak valóra a monitoron. De tudom, hogy mindezt nem lehet igazán jól érzékelteni a külső szemlélő számára. Olyan ez, mint amikor az ember a szülővé válásra készülődik, s végül örömmel és természetes elfoglaltsággal tartja kezében a várva vártat.

Örömmel áthatom tehát tudtára országának-világának: megszületett, elkészült. A többi ítélje meg mindenki maga.

■ KOCZOR GYÖRGY

A film megtekinthető a PAX tévében február 22-én 20 órakor és az azt követő ismétlésekkor, illetve megrendelhető VHS-en és DVD-n a pápai evangélikus gyülekezet címén: 8500 Pápa, Széchenyi u. 15.

Szombat esti szingliláz

► **A művészethamisítók felállították festőállványukat a szépen renovált főteremben, és nagy erőfeszítéssel próbálták visszaemlékezni a hamisítandó kép minden részletére. – Nyugalom, a budapesti skót gyülekezet VI. kerületi templomába nem maffiózók, hanem a 30 FK buli résztvevői fészkeltek be magukat...**

A „30 feletti keresztények bulija” a 30 és 45 év közötti szinglik (egyedülálló) alkalma. Azoké, akiknek a legtöbb keresztény gyülekezetben nincs saját csoportjuk. A Vörösmarty utcai református templomban szervezett együttléten viszont köztársaság nélkül ismerkedhetnek meg egymással, és kötetlenül köthetnek új barátságokat. Ezt a célt hivatottak szolgálni az olyan játékok is, mint a képhamisítás. Ezenkívül persze sok idő jut beszélgetésre, és akinek kedve szótlanra rá, akár táncolhat is.

A január 15-én tartott buli volt az első

ilyen alkalom. Több mint nyolcvan engedtek a csábításnak. Többségükben budapestiek voltak, de még Kiskunmajsáról is érkeztek érdeklődők. Minden keresztény felekezet képviseltette magát ebben az igazán sokszínű, ökumenikus kavalkádban. A falakra kifüggesztették az érdeklődési körök listáit, amelyekre feliratkozhattak azok a résztvevők, akik másokkal szeretnének kirándulni vagy moziba menni, netán bibliaórát tartani, vagy esetleg társasjátékot rendezni – hogy csak néhányat említsünk a sok lehetőség közül.

A jó hangulatú összejövetel végén sokan megkérdezték, hogy mikor lesz a legközelebbi ilyen alkalom. Nos, valamikor áprilisban. Az ezzel kapcsolatos részletek a http://www.geocities.com/harminc_f_k honlapon lesznek olvashatók. Addig sem kell azonban senkinek magányosnak lennie, mert az érdeklődési körök listája alapján már most tudható, hogy kiket lehet meghívni egy házibuliba vagy egy koncertre.

■ ULI NATER

FARSANGI PILLANATKÉP

Egy drága nagymama

■ HERNÁD TIBOR

Farsang van. Nagymama, aki minden vasárnap ott van a templomban, és részt vesz a bibliaórákon, most délutánonként jelmezt készít az unokájának. Sokat törte a fejét, hogy minek is öltözzön be az ő unokája. Dumas három testőre jutott az eszébe, ezért testőrhát készített neki.

Elérkezett az ovis bál ideje. Ahogy vasárnap mindig ő kísérte el unokáját a gyermek-istentiszteletra, a kis testőre is vele indult az óvodába. A gyermek

elveyült a nagyok között, hiszen nyúlánk volt, a nagymama pedig leült a vendégek közé.

Elkezdődött a bál. Sorra jöttek elő a kis maskarások. Egyszer csak kilépett a sorból az unokája: fején kartonpapírból készült csákó, oldalán lógott a hosszú kard, néha koppant a vége a padlón. A közönség elé érve harsány hangon bemutatkozott: „Én vagyok a három testőre!” Nagy kacagás kísérte.

Hát ilyen ez a nagymama: nemcsak a gyermek-istentiszteletra kíséri el az unokáját, de mindent megtesz azért is, hogy sikert arasson a komédiások között.

Asztali beszélgetések Kalász Mártonnal

Sok szeretettel meghívjuk Önt és kedves ismerőseit a Győri Evangélikus Egyház-közösség *Asztali beszélgetések* című előadás-sorozatának hatodik alkalmára. A disputa címe: *Akkor is olvassád, ha ez egy könyv lenne?* A disputa résztvevői: Kalász Márton, a Magyar Írószövetség elnöke és Németh Zoltán banki evangélikus lelkész. Moderátor: Ócsai Zoltán győri evangélikus lelkész. A disputa időpontja: február 10., csütörtök 17 óra. Az előadás helyszíne: Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar II. számú épület (Győr, Liszt Ferenc út 17.) A rendezvény ingyenes!

BÉRES Az egészséges emberért

Téli hidegben

Az idén január végén köszöntött be hozzánk az igazi tél. A hőmérő higanyszála jóval a nulla fok alá süllyedt, hideg, orkánzerű szél sópört végig az országon, és a hősés sem maradhatott el, amely egy kis időre megbénította a közlekedést. Sokunkat — annak ellenére, hogy tudjuk, tél közepén járunk — meglepett ez a hideg idő. Hozzászórtunk a január eleji, a szokásosnál melegebb időjáráshoz. Ennek megfelelően nem is öltözködtünk túl melegen, eddig még a melegebb kabát és cipő is a szekrény mélyén maradt.

Így fordulhatott elő az, hogy az egyik napról a másikra megérkező havazás, hideg szél — annak ellenére, hogy a meteorológusok időben szóltak — váratlanul ért bennünket. Biztosan sokan voltak olyanok, akik nem vittek magukkal meleg sapkát, sálát, így mikor a munkából hazafelé indultak a zord időjárásban, igencsak áthűltek, átfáztak, mire hazaértek. Sokunk számára egy ilyen áthűlés is elég ahhoz, hogy elkapjuk a náthát. Ilyenkor tél vége felé szervezetünk kevésbé ellenálló, hiszen az időjárás miatt nem vagyunk eleget a szabad le-

vegőn, nem fogyasztunk annyi zöldséget, gyümölcsöt, mint nyáron, ezért szervezetünk vitamin- és ásványianyag-raktárai kiürülnek, immunrendszerünk legyengül. Így sokunknak elég annyi is, hogy a buszmegállóban ácsorogva átfázzunk, és már kész is a baj. Másnap már tüsszögünk, köhögünk.

A baj azonban meg is előzhető. A **Béres Csepp** olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, amilyenben azt a szervezet igényli, így hozzájárul szervezetünk ideális működéséhez, immunrendszerünk megerősítéséhez. A **Béres Csepp** így tél végén feltölti a szervezet kimerült nyomelem- és ásványianyag-készleteit, növeli az ellenálló képességet, és helyreállítja a jó közérzetet.

A naponta **2x20 Béres Csepp** mellé pedig ne felejtsek el bevenni a **Béres C-vitamint** se, hisz egyrészt elengedhetetlen a hatóanyagok felszívódásához, másrészt ma már bizonyított tény, hogy a C-vitamin rendkívül hatékonyan segít legyőzni a megbetegedést. Így mindannyian egészségesen várhatjuk az első igazi tavaszi napsütést!

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.

A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét!

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A kirándulók missziói összejövetelén, február 13-án 16 órakor a zuglói református templom mögötti imateremben (Budapest XIV., Limanova tér 11.) előadást tart Csuka Tamás tábori püspök *Katonák közötti szolgálatban* címmel.

Szellemi tájékozódásunk a nagyvilágban – előadás egy francia filozófus könyvének fordítása kapcsán. *Chantal Delzol: A köztársaság mint francia kérdés* címmel Fasang Árpád zongoraművész és Kodolányi Gyula költő tart előadást az Evangélikus Értelmiségi Műhely szervezésében február 16-án 18 órai kezdettel a Deák téri gyülekezet dísztermében (Budapest, Deák tér 4.). Az előadást bevezeti dr. Reuss András egyetemi tanár.

APRÓHIRDETÉS

Keresztény szeretetotthon területén apartman örökös használatra megvásárolható. Somogy megye. Tel.: 85/329-511.

Luther-kabát méret utáni készítését vállalom, egyházi szabómester. Tel.: 351-4942.

GOMBOS LAJOS
aranykoszorús harangöntő mester
2162 Órbottyán,
Rákóczi út 119. Pf. 3.
Telefon: 06/28-360-175
Budapesti iroda:
XIII., Jász u. 60/B.
Telefon: 330-6394

Következő
számunk
tartalmából:

Egy
evangélikus
püspök
kísértései

Evangélikus Élet

A Baptista Teológiai Akadémia felvételt hirdet a 2005/2006-os tanévre a Hittudományi Karon

nappali tagozaton teológiai és kántor szakra, valamint levelező tagozaton teológiai szakra olyan megtért fiatalok számára, akik legalább két éve valamelyik gyülekezet aktív tagjai, és elhivatottságot érznek a szolgálatra. A teológiai szakra jelentkezők három szakirány közül választhatnak: a lelkipásztori szakirányon 10 féléves a képzés (csak nappali tagozaton), a szociális munkás szakirányon és a missziói szakirányon 8 féléves. A missziói szakirányon tanulók három képzési terv közül választhatnak: bibliakörvezető, ifjúsági munkás, evangélikus munkatárs specializáció.

A jelentkezés határideje március 29., kedd.

A jelentkezési lap letölthető az intézet honlapjáról (www.bta.hu) vagy a tanulmányi osztálytól kérhető felblyegzett válaszboríték ellenében (1068 Budapest, Benczúr u. 31., tel.: 1/342-7534, 113-as mellék). Ugyanitt bővebb felvilágosítást is adnak a különböző képzésekről.

Dr. Almási Tibor főigazgató

Felnőtt ifjúsági hétvége a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban

MÁRCIUS 4-6.

Témánk: A böjt a kísértés ideje – még Jézus sem mentesülhetett tőle. Miben áll a kísértés? Mire kell nemet mondanunk, és mire igent? Dilemmáink hátterében egy agyafúrt szellemi hatalom áll, mely vesztünkre tör? De akkor az Újszövetség szerint miért bízom a hit? És Jézus miért állítja elénk a kisgyermeket hitbeli példának?

A hétvége szolgáltatói: Aradi György, Bartha István, Béres Tamás, Németh Zoltán, Takácsné Kovácsné Zelma és Réz-Nagy Zoltán lelkesek.

Jelentkezni lehet az istvan.bartha@lutheran.hu címen, valamint a 20/824-4077-es számon, Réz-Nagy Zoltán telefonján.

Jelentkezési határidő: február 14.

Mivel csak korlátozott számban van férőhely Szárszón, minél előbb jelentkezzen, aki jönni szeretne.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus Krisztus mondja: „Ti tehát így imádkozzatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szentessék meg a te neved.” Mt 6,9 (Mal 1,11; Mt 4,1-11; Zsid 4,14-16; Zsolt 63) Istenünk felfoghatatlanul nagy, megközelíthetetlen a kicsiny, porszemnyi emberek számára, mégis „mi Atyánknak” szólíthatjuk őt Jézus által. Mit jelent ez számunkra? Vagy már annyira imamalomszerűen imádkozzuk ezt a mondatot, hogy azt sem tudjuk, mit is mondunk valójában? Megéljük-e a mindennapokban azt, hogy mi Isten gyermekei vagyunk? Vajon megszenteljük-e életünkkel az Úr nevét? Ízlelgessük, forgassuk magunkban ezt a mondatot: mégis mi Atyánknak szólíthatjuk őt; így talán jobban meg fogja határozni életünket ez a tény...

Hétfő

Az egész sokaság igyekezett Jézust megérinteni, mert erő áradt ki belőle, és mindenkit meggyógyított. Lk 6,19 (Zsolt 13,6; 1Jn 3,7-11/12; Lk 10,1-16) Beteg az emberiség, s benne mi magunk is betegek vagyunk. A gyógyulást azonban sokszor olyan dolgoktól reméljük, amelyek nem segíthetnek nekünk. Bárcsak meglátnánk és felfedeznénk Jézusban a legnagyobb orvost, és mi is igyekeznénk megérinteni ruhája szegélyét!

Kedd

Pál írja: Szüntelenül hálát adunk az Istennek, hogy amikor hallgattatok az Istennek általunk hirdetett igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédéként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek, akik hisztek. 1Thessz 2,13 (Zsolt 86,11; Jób 1,1-22; Lk 10,17-24) Miért vált hittelessé a mi bizonyosságátéltünk? Talán mert emberi gyarlóságaink is eltakarják, gyengítik, tompítják Isten jelenlétét igehirdetéseinkben, s így hittelessé válik a mondanivaló a hívek előtt. Jó érzés, hogy Isten mégis megadhatja azt a csodát, hogy méltatlanságunk ellenére is, mégis, általunk is megszólalhat Isten az igehirdetéseinkben, és megszólíthatja a mai hallgatóságot is.

Szerda

Gyökerezetek meg és épüljétek föl a Krisztus Jézusban, erősödjétek meg a hit által, amint tanultátok, és hálaadásotok legyen egyre bőségebb. Kol 2,7 (2Móz 20,12; 1Kor 10,9-13; Lk 10,25-37) Ha megvannak és épek a gyökereink, ha jó alapra épül az életünk, és nem másra, mint Jézusra alapozunk, ha az a ház épül erre az alapra, amelyik valóban oda való, és nem másfajta ház, akkor annak következménye megmutatkozik mind egyéni sorsunkban, mind közösségeink életében – akkor hálaadásunk valóban egyre bőségebb lehet!

Csütörtök

Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt. Róm 13,8 (Hós 10,12a; Jak 4,1-10; Lk 10,38-42) Olyan egyszerűnek tűnik ez az egész, és mégis nagyon nehéz... Egymást szeretni, elviselni, eltűrni, elhordozni akkor is, ha nehéz, amikor életünk „nehéz embereivel” találkozunk. Ha azonban arra gondolunk, hogy Isten számára talán mi is ilyen nehéz esetek vagyunk – akik folyamatosan ellenkezünk vele, visszaélünk a szeretetével, hűtlenek vagyunk és így tovább –, ő mégis szeret és megkegyelmez, akkor Isten jósága bennünket is erre kell, hogy indítsa!

Péntek

Krisztus a feje a testnek, az egyháznak is, ő a kezdet, az elsőszülött a halottak közül, hogy minden tekintetben ő legyen az első. Kol 1,18 (1Kor 29,11b; Zsid 2,11-18; Lk 11,1-14) Az ember elbitorolja az első helyet a maga számára Isten előtt. Ennek meg is van a következménye: pusztulás, romlás, kaotikus állapotok, megromlott viszony Isten és ember, ember és ember között, meghasonlás... Ha Krisztus újra méltó helyére kerülne – ő lenne a feje életünknek, egyházunk életének s a világ életének is –, ismét békében és teljes harmóniában élhetnénk.

Szombat

Krisztusban lettünk örököseivé is, mivel eleve elrendeltettünk erre annak kijelentett végzése szerint, aki mindent saját akarata és elhatározása szerint cselekszik. Ef 1,11 (Zsolt 74,2; Jel 20,1-6; Lk 11,5-13) Milyen érzés számunkra, hogy elhívtott minket, kiválasztott az Isten, amikor megajándékozott bennünket a hit ajándékával? Megesik, hogy elbizakodottan különbnek tartjuk magunkat azoknál, akik nyilvánvalóan nem Isten gyermekei. De mi sem vagyunk semmivel sem különbek, mi sem érdemeltük meg jobban Isten szeretetét, mint mások. Egyedül a hála és az alázat szava lehet helyénvaló, valamint a felelősség vállalása azért, hogy általunk is továbbterjedjen az az ajándék!

■ BAJUSZNÉ ORODÁN KRISZTINA

Fizessen elő lapunkra!

Az Evangélikus Élet Budapesten már a szerda délutáni órákban megvásárolható a Deák téri Huszár Gál könyvesboltban és kiadónk Üllői úti üzletében.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evélet@lutheran.hu
ÉvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsanna (zsuzsanna.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsanna.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (hako@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antall.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1282; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 2900 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 3300 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evélet@lutheran.hu címre várjuk.

VASÁRNAP

10.15 / PAX
Családi magazin, 3. rész. „Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői” – szól a zsoltár. Vannak közöttünk olyanok, akik komolyan veszik az ige tanácsát, és nemcsak fizikai erővel, hanem lélekkel is építik otthonukat, pihenéssel megszentelve az Úr napját. A film egy családi háznak és boldog lakóinak a történetét mutatja be.

13.45 / Mezzo
Mozart: A varázsfuvola
A Párizsi Nemzeti Opera előadását Fischer Iván vezényli.
15.00 / Bartók rádió
Musica Sacra. Egyházzenei magazin (60')
22.25 / PAX
Ébredés (ZMC – 29')

CSÜTÖRTÖK

14.55 / Filmmúzeum
Egri csillagok, 2. rész (magyar film, 1968)
Gárdonyi Géza közkedvelt regényének alakjai elevenednek meg a televízió képernyőjén ebben a két epizódban vetített alkotásban. (83')
(első rész: Filmmúzeum, szerda 15.15)

14.15 / PAX
Beszédtema
A vitaműsor aktuális témája: Hétköznapi vallásosság. (45')

HÉTFŐ

5.35 / mtv
Hajnali gondolatok
6.05 / Hír Tv
Örömhír üzenet
11.45 / Petőfi rádió
Szimbólumok hétről hétre
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház rádiós félórájának tartalmából: Az Evangélium Színház új bemutatásra készül – beszélgetés Udvaros Bélával, a színház művészeti vezetőjével. Mátya Erzsébet gyermekreferens a tavaszi programokról szól. Ezenkívül missziói percekkel, lelki útvalóval, hírekkel, rejtvényekkel várjuk hallgatóinkat.
19.00 / PAX
Békesség hírnöke
Vallási magazin (30')

PÉNTEK

11.00 / m2
Németalföldi kolostorok, 7/7. (26')
12.20 / Duna Tv
Élő egyház (ism.) (30')
21.15 / m2
Csipkerózsika
A monte-carliói operaházból közvetítik a Jean-Christophe Maillot, a neves francia koreográfus nevével fémjelzett és a monte-carliói opera balettkara közreműködésével készült klasszikus balettet. Az ismert mesét alapul vevő darab a tánc nyelvén mond véleményt korunkról, kapcsolatainkról, érzelmekről. A táncdarab zenéjét Csajkovszkij-művekből válogatták össze. (87')
23.15 / Petőfi rádió
25. Jubileumi Kaláka folkfesztivál 2004. július 11. (45')

KEDD

20.00 / Duna Tv
Az aranyember (magyar játékfilm, 1962)
Születésének 180. évfordulója alkalmából – egyebek mellett – ezzel a ma már klasszikusnak számító, a 19. század elején játszódó romantikus történet alapján készült alkotással emlékezzünk Jókai Mór íróra. (107')
22.35 / Spektrum
Anzisz
1. rész: Tihanyi apátság, Ják; 2. rész: Visegrád

SZOMBAT

6.30 / Petőfi rádió
Pax rádió
A Mozaik Együttes 15 éve (30')
12.10 / Duna Tv
Isten kezében (30')
13.05 / PAX
Erdélyi Julianus-dijasok
A műsorban azokat az áldozatos, semmilyen kockázattól vissza nem riadó magyarokat keresik fel, akik az elesettségben, tanácstalanságban tévelygő csángó, mezősgéi, szilágyi, és az egész szörványban élő magyarságban hitet és reményt ébresztettek. (30')
16.20 / PAX
Lumen Christi (50')
A film egy húsvéti áhitatot örökít meg, amelyen a taizéi közösség alapítója, Roger testvér is részt vett.

SZERDA

5.35 / mtv és m2
A Hajnali gondolatok mai adásában Smidéliusz Gábor evangélikus lelkészt hallhatjuk.
17.00 / mtv
Mai hitvallások
Oláh Mara cigány festőművész portréja
15.15 / Filmmúzeum
Egri csillagok, 1. rész (magyar film, 1968) (66')
17.35 / PAX
Világörökségek Magyarországon (25')
12.20 / Duna Tv
Isten kezében
Egészséges ember – egészséges egyház (ism.) (30')
15.40 / Bartók rádió
Hitélet és történelem
Keresztény és pogány halotti szertartások, 2. rész (20')

VASÁRNAP

5.45 / tv2
Reggeli gondolatok
Vallási magazin (30')
10.30 / PAX
Családfa
A Zákus Média Centrum hitéleti és családtervező sorozatának első része, Gyökerek címmel. (ZMC – 55')
12.10 / Duna Tv
Élő egyház (30')
14.25 / mtv
Örömhír. Az evangélikus egyház műsora egyházunk életéből, aktuális eseményeiből ad izelítőt 26 percben az mtv-n. Az adást a következő héten, vasárnap az m2-n ismétlik meg.
15.00 / Bartók rádió
Jubilatae Deo. Évszázadok egyházi muzsikája (60')